

מעשרות כלל אמרו פרק א תוספות יום טוב מז

כתב הרמב"ם סידר אחר תרומות. מעשר ראשון. מפני שהוא במעלה שניה לתרומה בדין הפרשה:

ציונים

א כלל אמרו. שנת חת.
ב זהו כל שחזרו. מ"י
ג מהלכות תרומות הל"א:
ד כל שחזרו. מ"י פ"ג
ה מהלכות מעשר הל"ז: וכל
שאין. שם ה"ג:

פרק א א כלל אמרו במעשרות כל שהוא אוכל. למעוטי סמים שקורין בערבי ג"ל וקולה שקורין בערבי אלענפ"ו. שאלו חזין אוכל. אע"פ שהן נאכלים ע"י הדחק. ואינם חייבים במעשרות: ונשמר. למעוטי הפקר שאין לו בעלים שישמרוהו: וגדלויו מן הארץ. למעוטי כמהין ופטירות וכל הכי ילפינן מקרא דכתיב (דברים יד) עשר העשר את כל תבואה זרעך וכו'. את כל תבואה. דומיא דתבואה שהיא אוכל. זרעך המיוחד לך פרט להפקר שאין לו בעלים מיוחדים. זרעך דבר שזרעו ארוז ומלמיה. פרט לכמהין ופטירות שאינן נזרעות: כל שרתחלתו אוכל וסופו אוכל. כגון ירקות שמיד כשהן גדלים ראויין לאכילה ומשמרין אותו עד שיגדלו ויוסיף אוכל: חייב קמן וגדול.

וכן כתיב מדכתיב זרעך המיוחד לך. וכן פירש הרמב"ם ולעיל בפ"ק דפאה משנה ו' דריש מדכתיב (דברים יד) ובא הלוי כי אין לו חלק וגמלה עמך. וכן פ' ריש פ"ט דשביעית ובפ"ק דתרומות משנה ה'. ובפ"ק דחלה משנה ג'. וכן כתיב הר"ש בכאן ובחלה בשם ירוש'. ובשביעית: כל שרתחלתו אוכל. פירש הר"ב כגון ירקות. והא דמחייבים במעשרות ולא צפאה כתבתי במשנה

מסכת מעשרות

פ"א א כלל אמרו במעשרות. כל שהוא אוכל. ונשמר. וגדלויו מן הארץ. חייב במעשרות. ועוד כלל אחר אמרו כל שרתחלתו אוכל וסופו אוכל. אע"פ שהוא שומרו להוסיף אוכל. חייב קמן וגדול. וכל שאין תחלתו אוכל. אבל סופו אוכל. אינו חייב עד שיעשה אוכל. ח"ו. א במעשרות בשם במעשר וכן דמון. ונדלויו בשם ונדה ונדלויו וכו' נ"ט. שרתחלתו נ"ט. שהוא שומרו נדלויו ששומרו.

תוספות חדשים

פ"א משנה א (ה"ב ד"ה) כלל כו' למעוטי סמים ע"ל. לא כתב סמיני סמים כמ"ס פ"א מ"ד דפאה וזה דלא כפירש"י דסמיני אוכל גמור הוא וג"כ ללא פסידוס ה"לש והתוספות דסמיני לא היו אוכל כלל דהא כתב הכ"ז דנאכלים ע"י הדחק וז"ל דס"ל כהתוספות דהג"ח דדקר ללקטם ג"ל או ד' כ"ט לכך נקט סמיניו וכתב הוא סמים בעלמא או אפטר ש"ל כה"כ סמיניו סמים וכן הוא בר"ש ע"ש:

תוס' אנשי שם

במשנה בבב"י כסויים ס' ל' לא מנעו בה"כ דהתם דתבואה כה"כ ל"ט לא היו להאיר אלא לכבוד וכו' וכו' אין עיקרם ליהנות תרומה דשביעית דמוזר אלא ליהנות מה ששביעית ליהנות לראות מה שנתמיהו ואיילו תבואות האכלין שהיו לתשמיש הדבות (ע"ל): בר"ב ד"ה בריתות כתיב היינו כתיב כו'. וקשה פשוט דה"פ שלל ליקר מזה אמרו בירוש' כתיב שהיו לנשות משפחתן אלא שישאל מדליק שבתו על המזבח ואם סולק אין זקוק לכבודו. אלא ל"ל גרמות כתיב שמוחה לכהן ע"פ אמר דמות בירושלמי וטעם מנת רבות שבעתו כתיב א"פ אין כתיב לאו כי ממון כתיב הוא. והיינו דמ"ס בירושלמי ע"פ הל"ל גרמת כתיב כתיב הא לכה"כ ובה"כ ד' ומתנות האכלין א"פ שלל גרמת כתיב וטעם ל"ל דהתם א"ל שלל אינה כתיב ותיבה שלל לכהן מזה לכהן כתיב דמות כתיב ושיחא הכתיב שם לכהן כתיב גמי נת ישראל דכופא. (לח"ו): בת"ר ד"ה בת ישראל כו' חייבי שמה כו'. גמ' כו' לא נתמיהו גמי' ואין לתמוש גרמות מדעתיו כמ"ס ה"ב"ט וכו' בע"ל פ"א ס' י"ג ע"ש. ולא מנעו רק בנזופה ומנעו דנקט מדליק כו' ליהנות מה דאפילו שריש הכתיב מה מ"מ מזה דבר לא כו' אבל שחלל תרומה צדית אביה זה א"פ לפנים (ר"י) במש"י בבית המטבח כו'. מה שחתיקום כלם צדית האכל וצדית המטבח לרוב שממות ועסק בה"ל בתבואות

תוס' א במעשרות בשם במעשר וכן דמון. ונדלויו בשם ונדה ונדלויו וכו' נ"ט. שרתחלתו נ"ט. שהוא שומרו נדלויו ששומרו.

שלמה מלאכת כיון דלמא קורין להם שם פשיטא דכל תרומתן ומעשרותן טובילין ולענין מיתה אין חיוב מיתה אלא בשממר ומכניסו לקיום ואוכל וגדלויו מן הארץ כדאמרינן ע"כ ז"ל. וכתיב ה"ר שמעון ז"ל דכירוש' הני איסי בן עקיבא אומר מעשרות לירק מדכתיבם ובת"כ בסוף פ' בחוקותיו דריש ירקות למעשר מקרא ושמו פליגא אדאסי' א"ל לפי שאינה פשוטה כאחריו ע"כ. וזה בשבת פ' כלל גדול דייקאין ואילו לקטותיה בלחת ומכניסו לקיום לא תגן דכיון דתקין רבין מעשר לא פלוג בפירות האילן וצריך בין מין למין. דמעשר האלה ירקתו הוא מדרבנן והכירו קראו דליק למעשר בת"כ מייטויה קרנאו ורמחא ינירו ומה שלא תקנו פאה בירק ובתבואה ודמי ליה כמו שתקנו מעשר מהן אומר ר"ת משום דליק לקטותן בלחת דבר מועט הויה פאה לדי' ויש הפסד לעניים בה יותר מן הירוש' שמתבטלין לפי שאין יודעים זמן לקטותן ודבר שאין מכניסו לקיום כגון ירק נמי לא חשבו ופסידו יותר ממה שירייהו במקום אחר כן פירשו תוס' ז"ל וס' הר"ש ז"ל דכתיב פאה אכל הר"ש סיריליו ז"ל כתב ולא אמירא דלקטתו בלחת בניין דהא תבואה אין לקטתה בלחת ואפ"ה רמחא רבייה לענין דכתיבם וצטורים קריין תרומה דרמחא קרנאו תרומה דכתיב תרומה ירך ודרש' בפ' הערל אלו הצטורים ואמרי' נמי בזה לון מינה ומינה אלא מאי דלמעשתינן כשין הפרס בצרייתא דמייתי בירושלמי אין מכניסו לקיום מועשתינן ע"כ: כל שרתחלתו אוכל. פ' ירקות שמרין לירק ולא לרע שחייבין במעשרות כדתנן בפ"ד של הירקות תחלתן אוכל וסופו אוכל ה"ר יוסף ז"ל: אע"פ שהוא שומרו להוסיף וכו'. ירושלמי הא חס אינו שומרו לכוסיף

במשנה בירושלמי כסויים ס' ל' לא מנעו בה"כ דהתם דתבואה כה"כ ל"ט לא היו להאיר אלא לכבוד וכו' וכו' אין עיקרם ליהנות תרומה דשביעית דמוזר אלא ליהנות מה ששביעית ליהנות לראות מה שנתמיהו ואיילו תבואות האכלין שהיו לתשמיש הדבות (ע"ל): בר"ב ד"ה בריתות כתיב היינו כתיב כו'. וקשה פשוט דה"פ שלל ליקר מזה אמרו בירוש' כתיב שהיו לנשות משפחתן אלא שישאל מדליק שבתו על המזבח ואם סולק אין זקוק לכבודו. אלא ל"ל גרמות כתיב שמוחה לכהן ע"פ אמר דמות בירושלמי וטעם מנת רבות שבעתו כתיב א"פ אין כתיב לאו כי ממון כתיב הוא. והיינו דמ"ס בירושלמי ע"פ הל"ל גרמת כתיב כתיב הא לכה"כ ובה"כ ד' ומתנות האכלין א"פ שלל גרמת כתיב וטעם ל"ל דהתם א"ל שלל אינה כתיב ותיבה שלל לכהן מזה לכהן כתיב דמות כתיב ושיחא הכתיב שם לכהן כתיב גמי נת ישראל דכופא. (לח"ו): בת"ר ד"ה בת ישראל כו' חייבי שמה כו'. גמ' כו' לא נתמיהו גמי' ואין לתמוש גרמות מדעתיו כמ"ס ה"ב"ט וכו' בע"ל פ"א ס' י"ג ע"ש. ולא מנעו רק בנזופה ומנעו דנקט מדליק כו' ליהנות מה דאפילו שריש הכתיב מה מ"מ מזה דבר לא כו' אבל שחלל תרומה צדית אביה זה א"פ לפנים (ר"י) במש"י בבית המטבח כו'. מה שחתיקום כלם צדית האכל וצדית המטבח לרוב שממות ועסק בה"ל בתבואות

יכין

הן גדלין: (ה) כשאוכלן קבע. וי"א דהיינו מדרבנן. אבל מדאורווי' אלו חייב בתרומות ובמעשרות רק דגן תירוש ויה"ר [ע'י' רמ"ג רפ"ד דתרומות ועיין בפ"ד דכתיב מ"ג]. (ו) ככל ירקות דמיד שגדלין ראויין לאכילה: (ז) ר"ל חף שאינו רגיל להתן עדיין כדי שיתוסף המאכל: (ח) כפירות האילן: (ט) ואם תחלתן אוכל ואין סופן אוכל כשקדים המרים דיק בתחלתן

ישראל תפארת

הן גדלין: (ה) כשאוכלן קבע. וי"א דהיינו מדרבנן. אבל מדאורווי' אלו חייב בתרומות ובמעשרות רק דגן תירוש ויה"ר [ע'י' רמ"ג רפ"ד דתרומות ועיין בפ"ד דכתיב מ"ג]. (ו) ככל ירקות דמיד שגדלין ראויין לאכילה: (ז) ר"ל חף שאינו רגיל להתן עדיין כדי שיתוסף המאכל: (ח) כפירות האילן: (ט) ואם תחלתן אוכל ואין סופן אוכל כשקדים המרים דיק בתחלתן

יכין תפארת

הן גדלין: (ה) כשאוכלן קבע. וי"א דהיינו מדרבנן. אבל מדאורווי' אלו חייב בתרומות ובמעשרות רק דגן תירוש ויה"ר [ע'י' רמ"ג רפ"ד דתרומות ועיין בפ"ד דכתיב מ"ג]. (ו) ככל ירקות דמיד שגדלין ראויין לאכילה: (ז) ר"ל חף שאינו רגיל להתן עדיין כדי שיתוסף המאכל: (ח) כפירות האילן: (ט) ואם תחלתן אוכל ואין סופן אוכל כשקדים המרים דיק בתחלתן

משנה ראשונה

דיו ע' כתב ההרובין אין חייבים אלא מדכתיבם לפי שאינו מאכל רוב אדם ע"כ: ונשמר. כתיב הר"ב הפקר מיעוטי מרעך וברפ"ל דשביעית כתב מוצא הלוי וזה כתבנו דהרובין לריבי: ע"ד שיעשה אוכל. פ' הר"ב דכתיב מפרי וכו'. ולא כתיב ליה כדכתיב דלעיל דתבואה דמזבח אוכל. דילן דהאי מין הנכנסות לשם ומא יפארו ליה פשיעה. (הרמב"ם). ולפ"ז מהן דהאר בני דוקא הוא דהאר ור"ב דהרי בה"ב כ"ג דהרי בשאר מקומות ור"ל בדלוחא כתיב כה"י. (ע"ל): סליק מסכת תרומות

פרק א א כלל אמרו במעשרות כל שהוא אוכל. למעוטי סמים שקורין בערבי ג"ל וקולה שקורין בערבי אלענפ"ו. שאלו חזין אוכל. אע"פ שהן נאכלים ע"י הדחק. ואינם חייבים במעשרות: ונשמר. למעוטי הפקר שאין לו בעלים שישמרוהו: וגדלויו מן הארץ. למעוטי כמהין ופטירות וכל הכי ילפינן מקרא דכתיב (דברים יד) עשר העשר את כל תבואה זרעך וכו'. את כל תבואה. דומיא דתבואה שהיא אוכל. זרעך המיוחד לך פרט להפקר שאין לו בעלים מיוחדים. זרעך דבר שזרעו ארוז ומלמיה. פרט לכמהין ופטירות שאינן נזרעות: כל שרתחלתו אוכל וסופו אוכל. כגון ירקות שמיד כשהן גדלים ראויין לאכילה ומשמרין אותו עד שיגדלו ויוסיף אוכל: חייב קמן וגדול.

ירק הנאגד... ר"ל יום טוב... מ"ה ע"ס כ"ד

תוספות חדשים

משנה ה' (ה' ב' ד' ה') ואם אינו ממלא כ"ו או כ"ג ע"כ... וכן יש למעט ככני

תום אנשי שם

במ"ה ר"ה ב"ר ר"ה ואם אינו כ"ו וכן י"ל ככלו א' ב'... ולפי' הפיקר

ה' [עד שיחפה... פירוש פעמים שאין רלונו למלאותה... ומכסה הפירות בכלכלה בעליון או בהוינו וכיוצא בזה היינו דקאמר

ירק הנאגד (טו) משיאגד... אם אינו אוגד עד שימלא את הכלי (טז) ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקט כל צרכו (טז) בלבלה (ז) עד שיחפה (טז) ואם אינו מתפה עד שימלא את הכלי... ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקט כל צרכו (טז) בלבלה (ז) עד שיחפה (טז) ואם אינו מתפה עד שימלא את הכלי... אבל במוליד לביתו... אוכל מהם עראי עד שיהא מניע לביתו (יז)

הפד... מלאכת... ירק הנאגד משיאגד... מלאכת משיאגד

הפד... מלאכת... ירק הנאגד משיאגד... מלאכת משיאגד... ירק הנאגד משיאגד... מלאכת משיאגד

ירק הנאגד... שררכו למכרו אגודות... ואם אינו ממלא את הכלי... שרונה למלאות שנים או בלשה כלים... אוכל מכל אחד עראי עד

ירק הנאגד (טו) משיאגד... אם אינו אוגד עד שימלא את הכלי (טז) ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקט כל צרכו (טז) בלבלה (ז) עד שיחפה (טז) ואם אינו מתפה עד שימלא את הכלי... אבל במוליד לביתו... אוכל מהם עראי עד שיהא מניע לביתו (יז)

הפד... מלאכת... ירק הנאגד משיאגד... מלאכת משיאגד

הפד... מלאכת... ירק הנאגד משיאגד... מלאכת משיאגד... ירק הנאגד משיאגד... מלאכת משיאגד

יבין ישראל תפארת יבין

ירק הנאגד... שררכו למכרו אגודות... ואם אינו ממלא את הכלי... שרונה למלאות שנים או בלשה כלים... אוכל מכל אחד עראי עד

ירק הנאגד (טו) משיאגד... אם אינו אוגד עד שימלא את הכלי (טז) ואם אינו ממלא את הכלי עד שילקט כל צרכו (טז) בלבלה (ז) עד שיחפה (טז) ואם אינו מתפה עד שימלא את הכלי... אבל במוליד לביתו... אוכל מהם עראי עד שיהא מניע לביתו (יז)

ירק הנאגד... שררכו למכרו אגודות... ואם אינו ממלא את הכלי... שרונה למלאות שנים או בלשה כלים... אוכל מכל אחד עראי עד

אבל לא יתן... חוק ה'... חוק העטל... מחליקין... המחליקין...

חדושי מהר"ח

פ"א משנה ו' (ה"ט ד"ה) ונותן לחמשה ולחמיו... פירש הר"ב כו' וכתב הרמב"ם השעם שאין...

תוספות רע"ק

משנה ז' (א"ה ב' ר"א) ה"ב ש"ג י"ב ב"ב פ"ג ס"ה רש"י:

תוס' אנשי שם

לא ראה פ"ב כו' וי"ל דמיידי נגת שבתות ולא רמי לתנאים... שאלו דרכים להכניסו במוך...

מקלה מן האטר לבזר. והיון שבגת או שבגלור עדיין לא נגמרה מלאכתו: לעוקה. גומא שלפני בית הכד שהשמן יורד לתוכה: עקל. כלי עשוי מחבלים שזוברים הזיתים לתוכו כשמכבידים הקורה עליהם: ממל. הרכב העליונה שקומטין בה הזיתים: מבין הפצים. שמן היוצא מבין הכסרים: חמישה. היא עוגה דקה וכשמולאין אותה מן ההטור רגילים להחליק פניה בשמן וקמ"ל דלא חשיב כמבשל. שהאש קובעת למעשר ואסור לאכול ערפי מכל תבואה ופירות וירקות שנתבשלו בצור אבל חזי לא חשיב ביטול: וכן לתמחוי. דכלי שני הוא ואינו מבשל: אבל לא יתן. שמן לקדרה ולאילפס כשהן מרהימים. חמ"ט שהעבירן מן האור ויאלל חבילת ערפי דכל זמן שהיד כולדת בהן חשוב כמבשל וקבצי למעשר: לכל הוא נותן. לכל אלפסין רותחין. ולכל קדרות רותחות הוא נותן לאחר שהעבירן מן האור ואינו קובע למעשר: חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר. שחריפטו של חומץ וציר מסייע לבשל. ואין הלכה כרבי יהודה:

לעוקה (ט). אע"פ שירד נוטל מן העקל (ס). ומבין הממל (ס) ומבין הפצים (פ). ונותן לחמשה (ס). ולתמחוי (ג). אבל לא יתן לקדרה וללפס כשהן רותחין (ט). רבי יהודה אומר לכל הוא נותן (ט) חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר (ה): חן העגול (ט) משיחליקו (ט). מחליקים בתאנים ובענבים של טבל (ט) רבי יהודה אומר. המחליק בענבים (ט) כורה

ח"ג. ז' ומבין הממל נמש"ג ובית הממל וניטולי וכן הממל וז"ל ג"ס. הפצים ג"ג המצוי וז"ל הפסים. לחמשה ג"ס לחמישה וז"ל ניטולי. ולתמחוי ניטולי ולתוך התמחוי. לקדרה וללפס ג"ס לקדרה ולאילפס וניטולי ללפס ולקדרה. כשהן ג"ס שחן. רותחין ניטולי מרותחין וז"ל ג"ס.

למעשר: בתאנים ובענבים של טבל. במשקין היוצאים מתאנים ובענבים של טבל. מחליקים בהם העגול של דבילה ולא חשיב כיון דלולי לאכור. ורבי יהודה אומר. דמשקין חשובין הם ואכורים משום טבל. ואין הלכה כרבי יהודה בטבלה מתני': המחליק בענבים. משפסף הענבים

מלאכתו בן וכולהו מיירי או בראה פני הבית מדלורייחה או כנגס בחצר דרך שער מדרבנן. ג' שון ה"ר יוסף ז"ל השיגול משיחליקו סי' י' תלמיט שחן שמתיס והן נקראים דבילה והן מתדבקין היסב ועשין אותן עיגולים ואח"כ כשפותחין את השיגול אינם נפרדין לגמרי אלא נשארים חתיכות חתיכות והן נקראים פלמי דבילה ועוד יש תלמיט שאינם שמתיס כל כך ומשתיין אותם בחבית או בגמורה ואח"כ כשהחבית נשבר הן מתפרדין כל אחת בפני עצמה והן נקראים נרגרות עכ"ל ז"ל. בתאנים ובענבים של טבל. מ"ב ב"רש"י שחן פטולין מדרבנן בןן שלקחין או מלחן או כבשן אבל טבל שנטבל מדלורייחה כגון שנטמעה מלאכתו ורחה פני הבית אוף רבנן מודו. ופי' הרמב"ם ז"ל ולא נלחמ שכשטמעה מחליק בהן מכהים אותן ומכין אותן להסדר ונפטי שכשמשתיין אותן ומחליקין בהן ימחר בהן השיפוש וכשמשתיין בענבים יקבלו לחלוטת ע"כ ואולי ראה לומר דחיישי' אליבא דר' יהודה לחרומה שלא הופרשה עדיין שלא להפסידה ומ"מ אין הלשון נמוך: בפ"ר ר"ע ז"ל מחליקין בתאנים ובענבים של טבל במשקין היוצאים מתאנים ובענבים של טבל עכ"ל ר"ע ז"ל וכתב עליו ה"ר יוסף ז"ל פי' זה אינו נראה שהוא עגמו פי' לקמן התאנים בענבים שר"ל שפסף בענבים אבל המעקה של ענבים מנשיר דהיינו יין עכ"ל ז"ל: המחליק בענבים. משום דרבנן

יכין ישראל תפארת יכין

בזר שירד בו השמן כשנעטר: (ח) כל מנוקב שמשתיין בו פסולת הזיתים כשנעטרו ושמן שנשארו בהן וזולת יוצא מנקביו הסל: (ט) הוא האבן שמתיס בכל להכביד על הזיתים ולכבשן: (ע) מה שמדבק בין כסרי הגת שנעטרו סס הזיתים: (עא) עוגה קטנה חמה. דאף דדבר עב משמר חומו לאחר סלקו מאש ודיט ככלי ראשון [י"ד ז"ל] ל"ל דהכא בעוגה דקה וקטנה מיירי: (עב) קער' גדולה שעירה זו הבשיל חס. ואף דאש קובע למעשר הכא כלי שני הוא: (עג) שהעבירן מאש: (ד) אף

משנה ראשונה

וע"ש עוד ולפ"ד נראה דמיידי אפי' איט מכניכו לבית והא דלא חזיר אף מן הכור דלא פסיקא ליה דל"מ כל חוץ לגת הוא קבץ ואסור ומיהו נראה דהא דאסר ר"מ חוץ לגת דהוי קבץ שאין בדעתו להחזיר החומר וכן פי' רש"י בשבת ד' י"א. וה"ל כדבר לפי כדבר וזוהו כדבר אף לר"מ ומיהו ז"ל מן הגת מותר להכניסו לבית ודאי לחמתיס קאמרי ומה שכתבו דבית לא יקבע לפניהם אלו לפעמייהו. ולהרמב"ם אינו כן כדפי' במ"ה: ג' וזולת מן העקל ומנין התמל ומנין הפאים. דהני טלחה לא נגמרה מלאכתן עדיין שלא ברא לשקא. ומשמע כאן דהאש קובע אף בדבר שלא נגמרה מלאכתו מדקמתי שלא יתן לקדרה ופי' הרמב"ם שכיון שבישל אינו ערפי פ"ב וי"ב כ"ה כיון שנתבשל חשוב כגמר מלאכה כאילו ירד לעוקה. א"ל אהו למיכל חבילת קבץ פ"ב. אבל הרמב"ם בחטורו פ"ג דין ז' כתב בהדיא שהאש אינה קובעת אלא בדבר שנגמר מלאכתו כמו שאר כל הדברים הקובעין וז"ל דהא דקמתי הכא וזמן לתמעה אבל לא לקדרה לאו אלמלי קאי ביה שטעל מן הפקל ומנין התמל דהוא אפי' לקדרה שרי דלא נגמר מלאכתו אלא מלאה

[משניות זרעים ח"ב] י"ג 13.

תוספות יום טוב מעשרות כלל אמרו פרק א ר עובדיה מברסגוריה

התנאים משידוש. יוסף
גילה ר"ב סגולה. ש"ס ע"ב
ט"ז:

חלוףי גרמאות
ח הדרגות משידוש. יוסף
גילה ר"ב סגולה. ש"ס ע"ב
ט"ז:

חדושי מהרי"ח
משנה ח (ת"י"ט ר"ה)
ר' יוסי מתיר כתב הר"ב
ואין הלכה בר' יוסי כו'
והיטה דברו של ר' יוסי
ע"כ. ע"י מה שכתב בספר
משנה למלך שם וא"כ
פסק כגמ' דידן ואינו
תימה:

תוספות רע"ק
משנה ח (את ג)
ב"ב ד"ה לא הוכשר.
ובמשקל השטר לצדקה
וכו' הר"ש וקשה לי
דדרי זה רק לארבעה
דשבת (דף קמ"ג ע"א)
גבי חולב לקרירה שיש
בה אוכל דמשקל הבא
לאוכל לא אוכל דמי
אבל למאי דק"ל כ"ח
חולב אדם עו לקרירה
דמשקל הבא לאוכל
כאוכל דמי כ"ט הר"ף
והרמב"ם פ"ח דשבת ע"ב
שעמא דת"כ דהבא ולא
הוכשר משום דכאוכל
דמי והאפשר דר"ש והרע"ב
ס"ל כהנין שם בשם ר"ח
דק"ל דאין חולבין
לקרירה דמשקל דמי.
אחר כך ראיתי בהרשב"א
בחי' לשבת דני' האגונים
דכ"ז כאוכל דמי ע"ש:

כירה משנה ה וכן במ"ד פ"ו נדרים: ח] ומגורה. פירש הר"ב
אולר [והר"ם מפרש שהוא שם כלי עשויין העיגול נחוק]. ועי' צפי'
[הר"ב] לפ"א דתנאים משנה ו: [רבי יוסי מתיר. כתב
הר"ב ואין הלכה כר' יוסי. וכן
כתב הרמב"ם צפירוסו ובתבואו פ"ג
מהלכות מעשרות ג"כ כתב לדברי
ת"ק. ותימה דצירושלמי הביאו
הר"ם מוסק ר"ח דהא קמא ר"מ
היא ללא הסטר סתמא ור' יוסי
והלכה כסתמא לפוס כן לר"ך ממר
ר"מ היא. דר"מ ור' יוסי הלכה כר' יוסי עכ"ל. ואין לנו לומר
אלא דבגירסת הרמב"ם לא היה כן. והר"ב גמי אף שראה
לפירוש הר"ם נטה בפסקי הלכות ברוב המקומות אחר הרמב"ם.

העגבים על עגול של דבילה: לא הוכשר. העגול לקבל פומאה
ללא חשיב משקה זה שיואל מן העגבים. ° ובמשקה העגול ללחלח
פליגי [גמ' פ"ק ור' יהודה אי חשיב משקה אי לא: משידוש.
מיבשים התאנים והח"כ דשים אותם
במקלות להוך החצית. או מעגלין אותה
בדים לתוך האולר. ודישת החצית
ועגול המגורה הוא גמר מלאכתן:
לא יאכל מהן עראי. דקא סבר לא
עלין לר"ך לחסון. ולא תחסון לר"ך
לעלין וכבר נגמרה מלאכתן. ור"י
סבר עדיין לריימן זה לזה ולא נגמרה מלאכתן. ואין הלכה כר' יוסי:
ולכן סמך גס כאן יותר על דבריו וגרסאותיו נראה לי].

מלאכת שלמה
רוחה שם צ"ג להכות מעשר סימן פ"ו או נפתחה ונקתה דפוסים חסרים שם
ד' מלות והגיוס מספרים מדויקים או נפתחה: לא יאכל מהן עראי ור'
יוסי מתיר. מפ' צירושלמי לת"ק דר' יוסי הוא ר"מ והא קמ"ל הלכה כר'
יוסי ולא תומא סתמא ור' יוסי הלכה כסתמא וכתב הר"ר שלמה שריליו ז"ל
והרמב"ם ז"ל פסק כר' מאיר ולא ידעתי למה:

ישראל יבין
הוקבעו למעשר: פנ) צאינו רואה לרושן. רק מעגלין לקוים באלור ואין זה
עגול לעגיל דהתם שלוקח חללים רבים וכו' וכן יחד בעיגול כעין כבר עגול
אז לא הוקבעו למעשר עד שחילקו. אבל הכא שאוקף כל התאנים באלור
צכרי הוקבעו למעשר כשיעגל פני הכרי: פד) א):

ראשונה
קשה ללא פליגי כ"ו בתבואה ועוד דכופא גמי מתליק בעגבים מפ' הר"ב במשקה
השומד ללחלח פליגי והכא מפני דלזנו לאיוד. ועם בשבת משמע דמשקל
הכי הוא דמתליק לא חול לאיוד אלא משום דלחלח כיו פליגי ויותר נראה דמתני'
לא מיירי מחיסור אכילת עגל דודאי מעט תקנה שכל להחליק מתייבש מתר ולית
ניה עממא דאיסורא. והא דלחקר כ"ו משום שמתפסיד העגל והנחת כילוי אסור
גמי עגל כדלמך בשבת ד' כ"ו וכ"כ הנה"ש שם והר"ם פ"א דתבואה מ"י דהנחה
כילוי אסור ות"ק סבר שאין זה הפסד שמיפה בו את העיגול. ואח"כ נאמרי
בתנאי הרמב"ם רפ"ו ע"ב בהלוי:

תפארת יבין
שלהן אינו מכשיר: פ) דהמשקה הכולל שמתלחצו בזה לא חשיב. וז"ל
טעמא משום דלא היה עליו שם משקה מעולם דהיכף כשילא מעגבש נבלע
בהעיגול. והאפשר דזה כוונת הס"ם דקאמר דפליגי במשקה הבא לאיבוד
ע"י שנת קמא א'): פא) חללים יבשים: פב) משדושים לתוך החצית

משנה
משקל המזון הוא ואסור משום עגל פ"כ. ולא פירש אמאי חזני לאיוד. ורש"י
פ"י בשבת ד' קמ"ח דהנחתום הוא המתליק ככחמיו והמשקה חול לאיוד שהאש
שואבו ושדושו ע"כ אבל הר"ב שפירשו המתליק המעגול דכלה אינו מונח אמאי חול
לאיוד. ועוד דאי חול לאיוד ואין לו הנחה מן המשקה מאי איסור עגל איכא
לכ"ו ונראה דאין ל"ב שמתוך העגול חול לאיוד אלא מיירי במשקין היולאין
מתליק מן הפירות ומעופין לחקן ובלאו הטעפין הוא מתליק וס"ל לת"ק כיון
דמתקרא לאיוד קיימי לא טיך כהו איסור עגל דכ"ה בתבואה נמי שרי כדלמך
בפ"א דתבואה מ"ה בזמן שמתליקן מותרות. ור"י סבר אפ"י הכי לאידי וקמ"ס

פרק א משנה א כל גדולי ארץ שיש בהן ג' תאנים (היינו א) שנאכל
שלא ע"י תרוק. ב) שלא דרסקי קדם שנמל' למשור [במשנה ה'
והלך בפרק]. ג) ששואב גדולו תאריך: ולמטוי' מיני שיואמסקן דמאירא קרבו
חיגיבם בתרומ' ע. וי"א דרק דגן תוריש ויצהר חייב טדא' בתרומ' ע. ועוד יש ג'
מרות בזמן חיובן לתרומ' ע. א) כל שמיר שצמח ראוי לאכילה. אע"פ שאינו רגיל
להלש עדיין כדי עזירל' ספי. אסור לאכול קבע כשיגמל' למעשר. עד שיפריש
התומ' בין שהוא גדול או קטן. ב) ובלא חיי לאכול רק כשיגמל'. מותר לאכול
קבע רק כשהוא קטן ולא כשהוא גדול. ג) ובלא חיי לאכול רק כשלא נתבשל כל
צדו. ולא כשהנתבשל כל צדו כגון שקדים המרים. פסור מעשר בין גדול
או קטן [רמב"ם פ"ב מעשר ה"ח]:

הלכות גבירתא
בראשן משיצברם בכרי. וטין דלועים שאין פרה בראשן. משישפחם להתיבש.
ירק שדרבו להאגר משיאגר. ובאין דרבו להאגר. משימלא הכלי ממנו שמיילכו
בו לשיק. ובאין ממלא ממנו הכלי. משילקם ממנו כל מה שרוצה לילקם ממנו
השתא. פירות שסמלאן בכלכלה מותרים עראי עד שיפחה הכלכלה. ואם אינו קחופי
עד שפלאו. ובאינו מלאו עד שילקם כל מה שרוצה לילקם השתא. וכל זה
במלקם למכור בשוק. אבל בלוקם להביא לביהו אף שעשה כל הנך מותר לאכול
עראי. עד שביאין לביהו. או שיריה בתן א' מה' דברים כשמחת אים
(ע"י ס' ג'):

משנה ו הפרד והצטקוף והרובים שרוצה לחלליהם לשוק מותרים עראי עד
שיצברן בכרי. והבצלים משיקלף קליפתן הרעות. וכשלא מקלפן
משיצברן בכרי. התבואה משימרח הכרי ואם אינו מפרח עד שיצבר הכרי.
קבניות משיכבסם מועצר שבון. ובאינו כובר משימרח הכרי. מירד אף שמירח.
אוכל עראי משבליים קמטעים ומצדרי הכרי ומגרעונים שמוחזים תוך התבן:
משנה ז היין משיצופו החרצנים והגנים על פני היין שבכור שלפני הדת.
ואפ"כ מותר עדיין עראי ביין שבנת העלין ושבעור שלא ירד עדיין
לבור. השמן משיירד לבור. ואפ"כ מותר עראי מהשמן שוב מבקבי חסל שמניה
בו היתים אחר שנכבשו ונעצרו. ומהשמן שבין אבנים ודפיים של כבישה. ומישה
בו עוגת קסנה ודקה אף שהמה קצת או לקערת התבשל אף שריתה. הרי
הר"ל ב"י ע"י:

משנה ב אלו גדולי אילן אסור לאכול קבע קדם שיפריש תרומ' ע. תאנים
משיבלין ראשיתן. וענבי גנה וענבי שדה. משיראו הגרנים מתוך
הקליפה האהנוססין ושיילבערן משהתרככו. והמרים משינתפחו כשאר. אפ"כ
משיפילו נדין ארוסין על פניהם. ואנחים משיבדל הגרעין מהקליפה:
משנה ג והחובין משינתקדו: וכן כל פרי שמשחור כשינתבשל כאילן. אנחים
וקרומסופלין. ושפירילינגע. משנתקדו שערן: וכן כל פרי שאינו משחור
או מאדים כשינתבשל באילן. כל הנך הן סימן כשפיריעו שוב יצמחו ורק שבת לתן
אין בו סימן. וצדדין לבדוק כל א' אם ירעו שוב יצמח. וז"כ תבואה ותיים צריך
לברוק כל א' אם יש בו שליש גדול:

משנה ד ובגדולי קרקע. קשאון וקירבים. וציפראנען קירבים. ותפוחים
ואתרוגים כולן ראויין לאכול מיד כשיותראה הפרי. ואסורים קבע בין
גדולים ובין קטנים. שקדים מחוקים רק גדולים אסורים קבע. אבל פרים פטורים
בין גדולים ובין קטנים:
משנה ה מיהו אפ"כ מותר עדיין לאכול עראי. עד שחנמר מלאכתן. והיינו
קשאון. דלועי' ואבסחין. משיעקר הפרח בראשן. וטין שאין פרה

התנאים משידוש. יוסף
גילה ר"ב סגולה. ש"ס ע"ב
ט"ז:

א דר עובר . היי פ"ט
התלכות מפעל ה"א

פרק ב א היה עובר בשוק . עם הארץ החסוד על המעשרות : אובלין ופטורים . דלומר לא ראו פני הבית ולא הוקצבו למעשר . וה"ל דמכר קובע למעשר . האי מחנה יחזי לכו ומחנה אינה קובעת : מתקנים ודאי . שהנחת לא עישר דכבר הוא שיאלנו בשוק ולא בני עשורי . וכוון והכניסו לבית הוקצבו . ודוקא שנתן להם דבר מועט שראוי לאלו בשוק . אבל אם נתן דבר מרובה או שהיה המקבל אדם שאין דרכו לאלו בשוק . או (*) הדבר הניתן אינו נאכל כך כמות שהוא . בכל אלו הוי כאומר הכניסו לבתיכם . ואסור לאלו מהם עראי . * דמכתמא כבר הוקצבו למעשר : אין מתקנים אלא דמאי . ונתן (*) ד"ז שהדבר .

פ"ב א אובלים ופטורים . פי' הר"ב דלומר לא ראו פני הבית ולא הוקצבו למעשר . דלילו ראו פני הבית ע"י בעל הבית והוקצבו למעשר טביל לכו ואסורים לכל אדם ועיין לקמן . [ומ"ש הר"ב ומתנה אינה קובעת וכן כתב צ"ל דלקמן משנה ב ועיין ספ' : והבנינו לבתיכם . דוקא לבתיכם דלילו לביתו אין בית אחר מובל דלקמן

פרק ב א היה עובר בשוק * ואמר מ"ל לכם תאנים . * אובלין ופטורין * . לפיכך * אם הבנינו לבתיכם * מתקנים ודאי * . מ"ל והבנינו לבתיכם . לא יאבלו מהם עראי * . לפיכך * אם הבנינו לבתיכם אינם מתקנים אלא דמאי * :

היו תרומות

תוספות חדשים
פ"ב משנה א [ה"ב ד"ה] אובלין ופטורים דלומר יו' ע"ל . משמע דהוא ספק וקשה להם כן אחי' פטורים מ"ט כזה י"ל דלוקלים ופטורים משום שהוא ס"ס אבל מ"מ קשה לפי זה אחי' אם הבנינו לבתיכם מתקנים ודאי שמה ראה פני הבית וכבר עישר אבל מדברי הר"מ צ"ל משמע שהוא ודאי שלא ראה עיניו פני הבית וצ"ל כ"מ פ"ט מה"מ ה"ז ע"ש והאמר שם שדבר ע"ל ל"ל לפי שהאמר לא ראו פני כמו כפי' הר"מ . (ה"ל) ועי' כפי' הר"מ בר"מ דמאי .

פרק ב א הי עובר וכו' . כתב הר"ר יוסף ז"ל י"ל דלקמן מתקן ה' עובר בשוק משדבר צמוליך לביתו . עלו לכם תאנים פי' דוקא בדבר מועט ומתקין הן לאלו אבל כשהוא מתנה מרובה אסור לאכול עד שיעשר והיינו הא דתנן לקמן פ"ד ר' יהודה אומר אף הלוקט כוללה לשלח לחבירו לא יאכל וכו' . לא יאכלו מהם עראי פי' כי כיון שאמר הכניסו לבתיכם ואכלו הרי הוא כאלו אמר להן אני תיקניתים והרי אינו נאמן לתקן כראוי וכוודאי נעל מהן תרומה והתרומה קובעת בכללת התאנים כדחתן לקמן . אינם מתקנים אלא דמאי פי' מפני שאין עם הארץ חסוד על התרומה עכ"ל ז"ל . ו"ל הרמב"ם כפי' המשנה כשהוא האומר המסבב מכריז עלו לכם תאנים מותר לאכול מהם עראי לפי שהאמר לא ראו פני הבית ולפיכך אין מכריז עליהן אלא לאלו בלבד עראי והוא כמותן המתנה ואין המתנה קובעת למעשר כמו האמר ואם הביתן לביתו כריך להויתר מהן המעשרות שהיינות לאלו ואם אמר עלו והכניסו לבתיכם נאמר שהם ראו פני הבית ולפיכך לא יאכל מהן עראי ואינו נאמן באמרו הכניסו לבתיכם שפנינו שכן מעשרין ולפיכך יויתר מהן חוקי הדמאי לפי שהוא ספק שמה אמר אמת באמרו שכן מעשרין או אמר שקר ומה שאמר לא אמר אלא כדי שיתקצבו עליהן לקמן וכל זה כשהאומר עם הארץ עכ"ל ז"ל ובתנורו

שלמה מלאכת
הבית חילוק דליתא בירושלמי בהם רוב העם מכניסין לבתיים מעשרין ודאי ואם רוב העם מכניסין לשוק אין מתקנים אלא דמאי שמה עישר ואח"כ הביא לשוק ע"כ . ובירושלמי אמר שמואל ר"מ הוא ד"ל צמתי' ד"ס פי' ע"כ בטר דמתנה אינה מכבר ו' יוס' אמר לדברי הכל היא תמני' דלענין מעשר מתנה אינה מכבר לכ"ע דתרומה ומעשר בזמן הזה מדרבנן ורבנן הקלו בני ה"ג לא יאבלו מהן עראי . פי' אפי' עראי דלוישי' כיון דלמר להם כן הוי כמו שאמר להן לא תאכלו מהם כלן דפשוט' הם שכבר ראו פני הבית אלא לנו לבתיכם וסם תאכלו ואין אובלין מהן עראי : אינם מתקנים אלא דמאי . דשמה כיון דידע דיכניסו לבתיים יוצא ויעשר עליהם דקסבר שישמכו עליו ויחזק ל' ע"ה זה עי'הו לו עם ההכר נחת רוח ומעשר ע"ה על האמר דכבר שמועט עליו הילכך חזר מפרשי' המעשרות והן שלו אלא תרומת מעשר ונתנה לכהן ומעשר שני מוליכו לירושלים כדון דמאי : בפ"י ר"ע ז"ל אובלים ופטורים דלומר לא ראו פני הבית . כתב הר"ר יוסף ז"ל בירושלמי מפ' דמייירי במקום שרוב בני אדם מכניסין לבתיים וז"ל דעל כן מתקנים הן לאלו כי לעיל הן אבל המוליד לביתו מועט מהם עד שהוא מגיע לביתו וז"ל עוד דבמוליד לשוק אסור לאלו דהא כבר הוקצבו למעשרות שלקטם כל זכרו כדחתן לעיל והאמר

תוספות רע"ק
פ"ב משנה א [את ד' אובלין] עראי : [את ד' שם היינו עראי : [את ד' שם ברע"ב ד"ה] חתקנים ודאי כו' ואסור . דהשתא וכו' דהרי כאלו אמר לו שכבר נתחייב שיעשר אלא שחזר עישר ואנו מאמינים אותו במה שאמר שכבר נתחייב שיעשר לפיכך לא יאכלו מהם עראי שאין אנו מאמינים אותו במה שאמר שיעשר אחרת כפי' הר"מ דמאי :

תוס' אנשי שם

פ"ב א במשנה ה' ה' עובר בשוק . תמני' מהרמב"ם שפי' ה' עובר מהאמר דהא נפקי' דלעיל אמרי' דבמוליד לשוק למכור הוקצבו מיד שנוצ"ל . אלא מייירי בזמן שנתן ע"כ מכניסין לבתיים כירושלמי ודוקא שזכר דלילו עומד א"כ . דרוב מכניסיהם לבתיים . אלו ודאי הוקצבו כי הוא מן השיעוט המולידין לשוק למכור כשרי עומד שם עמהם ויבטוק דנקט רובא לאשמעי' דלע"ל דמקום מיוחד למכור הוא הוולג' ואינו עומד אלא עובר אמרי' דמן רוב הוולגים לבתיים הוא . (ה"ע) . והנהו לטון הר"מ בחדשו דבכניסו לבתיים מתקן בין רוב מכניסין לבתיים ובין רוב מכניסין לשוק משמע דבנייהו אין חילוק דלעולם אובלין ופטורין והאפי' היכא דרוב מכניסין לשוק כבר הוקצבו (ר"מ) ג"כ דה' חתקנים ודאי כו' דהשתא כבר הוקצבו למעשר . ע' בנור"כ בשם הר"מ . מ"ל לפי' שמוסרש בירוש' וצ"ל הר"מ שאם היו שנים לזו אחר קול ואכלו וזו אחר עול ואכלו זה אכל ופטור זה אכל וחיוב . וצ"ל מ"ל לפי' שם ע"ש ואין אפי' לתקן בתאנים הללו ע"ש שדבר ע"ל ל"ל לפי שהאמר לא ראו פני הבית ע"י בעל הבית והוקצבו למעשר טביל לכו ואסורים לכל אדם ועיין לקמן . [ומ"ש הר"ב ומתנה אינה קובעת וכן כתב צ"ל דלקמן משנה ב ועיין ספ' : והבנינו לבתיכם . דוקא לבתיכם דלילו לביתו אין בית אחר מובל דלקמן

י"כ תפארת ישראל בועז

פ"ב א ומכאן משמע דאף תרומ' האנס מד"ס ודלא כר"מ פ"ב דתרומה וכן מוכח גמי מבינה (ד"ג ב') דמביא ר"ה מלישרא קביות דדבר שבמנין אפי' דרבנן לא צטיל . ועתוס' צ"מ דפ"ח א' ד"ה הכא :

פ"ב א ע"ה החסוד על מעשרות . ומייירי בציט מוליך למכור דל"כ כבר נקצבו כפ"א ל"ג : ב) מייירי ברוב בני עיר מכניסין לבתיים תלין דלא ראו פני הבית ולא הוקצבו . דל"כ לא היה מכשילן ואף דבכל דוכתא מתנה מכבר [כג"ז ד"ט] ומגילה דכ"ז ב' והרי מקח קובע למעשר [כג"ז ד"ה א'] צמעשר פירוה דרבנן הקילו בירושלמי הכא (א) : ג) ראה לומר מדלומר עלו וכו' : ד) ונקצבו למעשר בראיית פני בתיים : ה) דעלו וכו' עראי משמע . והטותן שכן שלא יאכלו רק מעט דרך עראי ולא עישר שאינו אובל בשוק . או שהפירות אינן נאכלים חיון . אף שאמר עלו וכו' יורשו לאכול מדכבר עישר . א"כ כבר הוקצבו למעשר . ופלגינן דבוריה דמהמנין ל"י בהאי שאוקבע . ולהכי אסורים עראי ולא מהמנין ל"י במה שיעשר להכי חייבים להפריש דמאי : ז) מדלומר הכניסו משמע שיאלנו קבע ושמא עישר מה"ס : ח) ונתן רק תמ"ע לכהן והמעשרות נועל לפנמו

משנה ראשונה
ספ"ד דיניה שאין דרך לעשר קודם גמר מלאכה . וז"ל הא חיבה למיחר דסבא ודאי עישר פ"ה אפי' קודם קביעותן מתעש שמה יאכלו המתקנים קבע תאלו הפירות וקבע אסור אפי' קודם גמון עד שיעשר . וי"ל דסבא מייירי שנתן להם מעט שדרך לאכול בשוק כמ"ס הר"ב ואין זה אלא חמ"ד . ובאיפא דקמתי אס אמר עלו והכניסו לבתיכם לא יאכלו מהן עראי . היינו עממא דלמח ליה למיחר הכניסו לבתיכם אלא ייפוט המתנה אומר שיולין לאכול אף בצמיהם בלא תמשר וע"כ שכבר עישרן הוא וכוון שאין דרך לעשר קודם קביעות . פי"ב ראו פני הבית ונקצבו אז דשמו הוי למוכרין בשוק ונקצבו ומישרן הוא . אלא תמ"ס שאין ע"ה נחתן על המעשרות כריך לעשרן דמאי כהמכניסין לבתיים וגם בשוק לא יאכלו מהן עראי דמהמנין ל"י לנ"ס שנקצבו ולא מהמנין ל"י על המעשר כן כדלעיל פי' משנה זו ובירושלמי גמי מוקי תמני' במקום שמכניסין לבתיים וכן העומק הרמב"ם בחטורו פ"ה דין י' . ולפי' פי' זה מוכח מתמני' דסבא דקמתי אס הכניסו לבתיים מתקנין ודאי . משום דע"ה ודאי לא עישר שאין דרך לעשר קודם קביעות כדפי' וצ"ל כ"מ והשתא ה' דלמר ספ"ד דיניה בגמרא ש"מ תלת ודחיא מייירי שמתעשרין דמאי עמ"ס בדבר שלה גממה תלכתו ולא אמרי' הני ודאי לא מעשרי דאין דרך לעשר קודם גמר מלאכה דקצבר האי סבא יש שמתעשרין קודם גמר מלאכה ומדה הוטתג הוא ותלתין בה לקולא כדפי' רש"י ע"ס . לא ק"ל כההיא דבירושלמי דמתני'

דכור לזה או (ה'הולא) משמע מהירוש' דשמואל עול והכנס לא הוי כאומר שכבר עשר שחכטין לביתך הני מעשר שביתך וצ"ל אחי' שפי' דלוח שאל עול ואכלו ולא הכניסו לעשר אלא שלא עישר כראוי אלא ח"ג בלבד ולכן אסור בשוק ודחיא תרם ותרומה קובעת כמ"ס המ"ש בשם הר"י ז"ל . ובנייהו אינו מעשר אלא דמאי עישר כראוי ועמ"ס שם ודו"ק ת"ח ד"ה והבנינו כו' דלילו לבתינו כו' .

ב היו יושבין... ובעל החנות... המעלה...

הלופי גרסאות

ב מקום ג"ל את מקום... גן הגליל יתנו... הגליל

תוספות חדשים

משנה ב (ת"ש ד"ה) ואמר טו'... כתיבה ע"ל... כהן כפשוטו... לנתיב... עשר והלו וע"כ... כחומר טו'... מעשים... קן המיושגלי... גרסאות... משנה ג (במשנה) או... עולה... דאיתנין... דאין פיקר... ספירות... ואגב מולך... למולרס...

חדושי כוריה"ר

פ"ב משנה ב (ת"ש ד"ה) ואמר טו'... פ"ה הרע"ב בעל השער... כ"י יצוינו... מנחים... גרדין קשיא... משנה ה ב"ד"א... לשוק וע"כ... ובר"ש... שפירות... אחר לאכול... דלאו ברעתי... כי שמי... אפשר... זה ש'... דהסקה... דפקח קובע... לפה לא... דשמי כשאכל... יהא הלוקח... כע"כ... ולא גזר... שורא תדיר... אבל אם... לאחרים... ופ"ו נובל... רבעל... כ"ל... הלוקחים... עם משום... אפשר... אבל לדידי... לטור דעת... ובאן דור"ק

תוס' אנשי שם

לא אפין ח"ך מדיין... לנתיב... הכניסו... ובעל השער... חייב... ליתכן... אחרות... הן כמות... ע"י כוננה... בפקד... מביאים

דלקמן: ב ואמר טו'... וכן כתב הר"ם... גם כן בשער... לאחריים... אלא שדרך... יושב בשער... והרמב"ם... אכשים... והאמר להם... לחלו טלו... כבתיבה... כ"דלמך טו'... כבמתני'... השער וכו'... ד"למך טו'... ד"למך טו'...

מלאכה... וקאמר... למכור... אכשים... וכן וכו'... והכניסו... ז"ל פ"ו... וזמות כלום... ובשער נמי...

י"ב... לעלמו... י' שום... בשער... שיושב... כ' הכ"ג... משנה... דמתני'... ש"ל נקבעו... באכילת קבע... גזה פ"ג... של אדם... האחרים... אחר איתו... הכניס... הכית כתיב... אין הסגל... ללדדין... הפירות... שמיניע

הכניסו... ובעל השער... חייב... ליתכן... אחרות... הן כמות... ע"י כוננה... בפקד... מביאים

הרומח מעשר... לכם תאנים... ורבי יהודה פוטר... הקובעת... בוש לאכול... במקום... יושב ומוכר... שהוא בוש... ואין הלכה... פירות מן... כדי למכר... אפי' לן...

שלמה... מן הגליל... המעלה... דמולך... סלא יאכל... כיון דאין... ולהצרות... משעה רשונה... לביתו וביה... ר"ע ז"ל... ז"ל פ"י...

ישראל... בוש מלי"ש... ומוכר... בגליל... ר"ל כמוליכין... בעיר... עדיין... הוליקן... ראשונה... הפירות... שאיתו... אחר... רך להוליקן... דודאי לא... חוב אלא... לו לוקחים... קת"ל: ע"ד... נכנס לביט... י"ל בשמיניע... הלוקחים... מ"ה... קובעת...

הכניסו... ובעל השער... חייב... ליתכן... אחרות... הן כמות... ע"י כוננה... בפקד... מביאים

התוספתא : ע"כ :
ד פירות שחרמן. כ"ה לה :

תוספות חדשים

במשנ' וכן בחזרה כו' .
הנמנה מנולות דא"פ
דמנעלה

תוס' אנשי שם

כי דהוי לא ימכר בדרך
אף אם ימלא קומיס כי לא
נתן עינו בלואה המדינה
ובלואה העיר כביכול הקומיס
ללמד אלא כמחשבו ששם
ימכרם כיוצא וכו' ויזכר
משה שמכרם בדרך ומשם
שרי ליה לאכול עד שיגיע
לארצו מקום ומשגיג ליש
אע"פ שלא נכנס בבית ולא
הלך בשוק למקום שמכרין
שן מיד נחצר לאכול מהם
כי משם ואילך לאו דעתו
דכרך תלוי הואל שנאמר
מקום שנתה הוא ע"ש דעשו
למכרם והשאה א"ס ג"כ
דמ"ג וכן בחזרה המשיגו
היה גדול דאע"פ דחזר בו
מלולכס בארצו מקום לא
חזר' דמכס ואילך לאו
דעתו הדבר תלוי וימכרם
בדרך לכל שאל דלא כן
הוא אלא למקום אחר וליכס
או ימכרם לארצו ויהגיגו
לארצו מקום אחר או לניצח
או יקבעו. (ה"ע) : בר"ב
ר"ה וכן בחזרה אם קודם
השגיג כו' . לכא"ל ממה
כיון דלא הגיע ליחודה א"כ
עדיין עומד בגליל ומה זה
דקאמר אובל כו' עד שיגיע
לגליל . אמנם למ"ס בעורע
פ"ט דשביעית ד"ס בשם
ה"ר"ם דעב"ה ד"ס הוא
מנוף א"י מעבר המדברי
ע"ש אשכנז נומר דהוא
מסתיק בין גליל ליחודה
וכי"ה מחשבי יחודה
ועב"ה והגליל דבאר
היה עומדין ועי' הגיהה
כ"ה דרמב"ם של תוס'
מסקת בין גליל ליחודה .

דברי ר' נחמיה הן במשנה ה' פ"ג . ובירושלמי ר' יהודה ור' נחמיה
אמרו דבר אחד : ג' ר"מ אומר עד שהוא מגיע למקום השביעה .
פרס הר"ב אע"פ שעדיין לא הגיע השבת . דאילו הגיע השבת
טבלו אע"פ שלא יחדם ללורך השבת . הכי מסיק ר' יוחנן בירושלמי
הביאו הר"ס . וכ"כ הרמב"ם בהלכות
מעשר סוף פרק ה' : [דבי יחודה
אומר הבית הראשון וכו' . לשון הר"ס
כלומר מכיון שמגיע לבית הראשון
שבעיר טבלו הפירות אע"פ שלא לן
שם

ובן ביהודה יח' . ר"מ אומר עד שהוא מגיע
למקום השביעה יח' . והרובלין המחזרין
בעיירות יח' . אוכלים עד שמגיעים למקום
הלינה יח' . ר' יהודה אומר הבית הראשון
הוא ביתו יח' : ד פירות שחרמן עד
שלא נגמרה מלאכתן יח' . רבי אליעזר אומר מלאכול מהם עראי יח' .

ח"ג . ביהודה נמשך בחזרה וכו' בירושלמי . הרובלין בירושלמי הרובלין . שמגיעים בירושלמי שוק פנינין וכו' ד"ס .
הבית ע"ש בית . ד מלאכול נגמרה לאכול .

יחודה : ד עד שלא נגמרה מלאכתן . שלא הגיע גרנן למעשר . כל פרי ופרי . כפי מה שמפורס לעיל : ר' אליעזר אומר לאכול מהן עראי .
על
שלמה
יודעו לו ע"ש לקוחות וכו' הני לה בתוספתא בהדיא ר"מ אומר עד שגיע
למקום השביעה ולא' שבת ביום השני הייב לעשר . פי' דאילו הגיע השבת
נטבלו דהא שבת קובעת ומעשר א"כ דכרך שאינו מיוחד לשבת ואם מיוחדו
לשבת טבלו וקבע מעשר אע"פ שלא הגיע שבת כדמין לקמן פ"ד : והרובלין
המחזרין . ס"ל הרובלין והמחזרין כן כחזר הר"ב יהוסף ז"ל : עד שהם
מגיעין למקום הלינה . מפ' בירושלמי דמקום הלינה היינו ביתו כגון אילין
דכפר הכניח דליצין נפקין ומסבנין ד' וכו' כפרים ובאין וישיגים בבתיהם :
ר' יהודה אומר הבית הראשון הוא ביתו . פי' הבית הראשון שבעיר אע"פ
שלא לן ע"ש קובע למעשר וכו' כך הגי' החכם הר"ס אוחזל ז"ל פי' ר"ע ז"ל
שכן הוא ג"כ כפי' הר"ס ז"ל : ד פירות שחרמן . ביום טוב פ' המביא
מוכח דמכ"ס דשבת דחשיבא אכילה דקבעה שבלא נגמרה מלאכתם אכילה
ד' .

יבין ישראל תפארת יבין

הולכין למטר ע"ש בשוק . כיון שהגיע לעבור העיר היה חסור : יח' אם
קודם שהגיע למנחה דרכו נמך וחזר' לגליל מותר לאכול מהן עראי עד
שיגיע לבית מדרו בגליל כשיכניסן לשם נחמיב : יח' ר"ל יוד שיכניסן
למך הבית שרצה לטוח ע"ש בשבת . ואף שלא גרעו עדיין שבת חייב דבחל
שבת האקבע אף שאין ללורך שבת : ב' המסבדים בעיירות ע"ש בשמים
וקבלו במתנה פירות שלא האקבעו עדיין דאי בקטו האקבעו במקתבא : ר"ל

שמולין למכרם אלא המולין מתקום למקום קום . כתב לא נקבעו עד שגיע
למקום שהוא סוף מנחתו פ"כ וסוף מנחתו הוא לבית המקבל כדפי' : עד
שהוא מגיע למקום השביעה ואחר בירוש' מודה ר"גו בליב שאינה עובלת מה
בין ליה לשביעה . אדם מגלגל בלינה ואינו מנגלגל בשביעה בכל מקום אדם לן
ואינו שובת כפי' ופי' הר"ב כלומר שבין על כהוין לן ולא למטר פירות אצל כבדי
שביעה שמה יקדמוהו לקוחות ולכן נעלמו פ"כ . ותמיה ל' הא הכא מיירי פ"כ
שאין רוצה למכור רק במקום שרצה לילך ע"ש דהיינו ביהודה ובת"ש יריש גופי
כ"ל . וכיונה בירושלמי כחא שאין אדם מדקדק בלינה ובשאר הכע"ב רוצה
לימך במלך המשתמר דוחק ע"מיו ללון במקום שאינו משתמר ואין קובע אלא חצר
המשתמר כדאמר כפ' הפועלים ד' פ"ח ונס איתו דרכו לישול רשות מנשה"ב על
ארצו מקום שאינו חשוב . אבל בשביעה משהיה על מקום קביע ומשבו וטעול רשות
מנשה"ב וכיון דכרשות נכנס סוי כחצר שלו וקובעת : דהרובלין . פירות של
הרובלים אינם למכור אלא שמולין עומים לאכילה ולכן אין נקבעים אלא
במקום הלינה היינו בבית שליטן . דאילו הולכין ומכרין לא לריבוי קביעות בית
דמשמך דעמו למכור סוקבטו וכו' . ואח"כ דמקום הלינה אינו שבת ואין בית
אחר קובע . נראה דריבויין שאני שדרכן ללון בתה לילות וסוכין כמה ימים בית
ודרכין לילות לכן מקום קבוע בשביעות וכו' תמאי דפי' לפיל דאפי' רבות טעולין
מנשה"ב חשוב ככך כיהו אלו ודאי דכרשות נכנסים שטעולין הם ע"ש כמה ימים .
וכנראה דהיינו מני עומים ד' ל' יהודה למכור הרובלין שדרכן לילות כמיה וכו' או
דשבעים על הבית ראשון יחאה ליה להכניס הרובלין בבית ראשון סוקבטו דאין סודי
בשבת הנאה שמתיקין אותן וכיון דיתא ליה להכניס וכו' וכו' נמי יחאה ליה לפנות
בית ראשון סודי כיהו דכרשות אפי' נמלכין אפי' ללון במקום אחר ככר נקבעו
משמך כניהם : ד פירות שחרמן . משנה זו סתומה ביותר ולא התפרסמא מאי
רעותא דתרומה לקבוע וגי' שבת מתיקין דפי' למימך בתמ' וכו' ד' ל"ד סוקבטת
אף דכרך שלא נגמרה מלאכתו יח' עממה כיון דמכתי וקראת נשבת פונג . והכא
בהרומה מ"ע . וגם למכרים דכלכלת תלמיס קבעה בחזרהו ושאר כל מירי לא

לשון כדרך אפי' קובעין ואין השבת מקום קובעה אלא במקום שמתרבה הוא וזה לשון : (פ"ח . וכו' כפי' הר"ב נחמ"ב פ"ג) : בשבועה למקום

תירידים. מ"ח ע"ש ס"ל;
אוסרים. ס"ג. ה' אוכל א'
א'. ע"ש פ"ה ס"ג.

תוספות חדשים
דחבטלה דעכו דמיערקא
וניחא דספחא ע"ז לא יחא
דכר תלוי דעטת ויוקטשו
מיד קמ"ז דלפ"ה לא הוקבעו:

חדושי מהרי"ח
משנה ד' (הוי"ט ד"ח)
ר"ש מתייר וספיר
בירושל' כ"י יש שמתיר
אותן כך רתי גמר מלאכה
ב' ע"כ. ויש לדקדק
דא"כ אפי' לא תרם נמי
אלא צ"ל דבשלמא כשלא
תרם או אין הוכחה
שדורא להניח כך אבל
כשתרם או מוכיח שדורא
שיניה כך דא"כ למה
תרם הלא בלא זה יכל
לאכול עראי אבל בלא
כלכלה רק הרבה פירות
אינה הוכחה גם מה
שכתב הרב הוי"ח אלא
מהליקין כ"י זה דוקא
בגבול של דבילה שדורש
אבל אין סברה שמהליקין
תאנים שלא נדרסו:

תום אנשי שם
רבות חייבין וסכרה דריש
נקט. (ר"ע) ע"י כ"ש נשם
ירושל' (הוכח נמל"ש כאן)
דמשמע דמקום הליגה ממש
אית טובל לכ"ש אבל מהר"ב
משמע דמ"ק מקום הליגה
ממש וכל"ש כר"מ בתנורו.
ול"ל דמפרשים היחז' הכי
מזכ מקום הליגה של הכולין
המחזיקין תמיד ממקום
למקום. יבוא. כולו שאלו
הכולין מקום הליגה הוא
כניחו לפי שאלו קטעות
בזמן מקום לשיקר בית
שלין זו קובץ ומתני' דל"ל
שם יבוא' הוא ענין כ"ש
שחוק עליו' זה ז' ומש'
למשמיהם כגון אלו שליין
בבתיים וספק כשתמא
דמ"ס ומשמעותו ישאל
דמתני'. (פ"ח) ד' בבשנה
דחבטלה דמיערקא דריש
הכחם דריש ודמ"ס
מתירין מן הכלכלה תאנים
וא"כ לא הו"ל אלא ספחה
ר"ש ולימא ור"ש מתיר אף
בכלכלה וזו ע"י ור"ח
לכ"ד שדריש זה ופי'
ד"ק הון הכלכלה תאנים
שכלכלה תאנים ופי'
יבואו שוב דר"ש דריש
גני פלוגתייהו דר"א קדמי
טובה לרנן דר"ש ואין צדי
לישב אלא דרבי שמע הון
צ' פלוגתייהו גברי והניחו
דמשמיעו דחייב אדם
לומר כ"י ר"ע. (ע"ג):

דמיון
מ"ח ע"ש ס"ל;
אוסרים. ס"ג. ה' אוכל א'
א'. ע"ש פ"ה ס"ג.

שם וכו'] : ד' רבי שמעון מתיר. ומפרש בירושלמי טעמו מקל וחומר ומה בשעה שיש עליה זיקת שלם מעשרות כלומר תרומה ומעשר ראשון ושני. [ועיין מ"ש ר"ש פרק ד' דלמאי] את מר מוסר בשעה שאין עלי' אלא זיקת שני מעשרות לא כל שכן ורבנן מהסתברא דטעמייהו דסברי דכשכנסין תאנים בכלכלה יש שמייחין אותן כך והוה גמר מלאכה אע"ג דלאו כולי עלמא עבדי הכי אלא מהליקין אותן כבסוף פרק דלעיל : ה' ותן לי זו חמש תאנים. רבי מאיר איירי דבעל הגני' יהיב ליה וליקט אחת אחת. וכדמפרש הר"ב דבליקט הקונה אחת אחת מודה ר"מ. דאזכר אחת אחת. והלכך נקט גמי חמש תאנים. ואע"ג דדרך לקטת באיסר עשר תאנים או יותר. ואפי' שיבדור הקונה כבסמוך. אלא דהכא דקונה על מנה שבעל הגינה בעלמו יתן לו איזה שירלה הוא על כרחין משום שחלטי גנתו חשובים מאד. ולפיכך קונו' חמש בלבד באיסר : ואם ליקח חייב. פירש הר"ב שלקח ששים. בגמ' פ"ז דב"מ [ע"ז פט] אכסמינן אקרא. כי קבלם כעמור גרנה (מייסד ד) פירש"י אין גורן בלא קבון. ואין

מלאכת
דר' אליעזר. וגם הלל ס"ל בשעת כר' אליעזר דקבעה אפי' בדבר שלא נגמרה מלאכתו : והכבדים מתירין. דקסברי דאין תרומה טובלת יותר משער הבית וכי הכי דאין שער הבית טובל אלא בעמרה מלאכתו כך תרומה אפי' טובלת אלא בדבר שגמרה מלאכתו : חוץ בכלכלת תאנים. שאין בדעתו לעשותם גרוגרות וכיון דהשתא כמות שהן נגמרה מלאכתן יניחו חשיבא תרומתן תרומה לבטולי ונקט כלכלת תאנים לאשמועי' דלפ"י אם נמלך אח"כ לעשותם גרוגרות אפי"ה כיון דבשעה שתרמן לא הו' בדעתו כך ונגמרה מלאכתן הו' חו' לא פסק בירושלמי מוקי פלוגתייהו כגון בתמרים שתרמן וקרא עתיד לדורסן או בגרוגרות והוא עתיד לדורסן כד' שיעשו כולי עלמא ר' אליעזר סבר תרומה טובלת כפירות שנגמרה מלאכתן כיון דאזכרין אותן בלא דריסא ובלא דריסא ורבנן סברי אין תרומה טובלת כפירות שלא נגמרה מלאכתן דלכתי' לענין

עד שיפריש כל מעשרותיהן דתרומה טובלת : והכבדים מתירין. דסברי אין תרומה טובלת אלא א"כ תרם מתוך הכלכלה : כלכלת תאנים שתרמה. עד שלא הגיע גרנן למעשרות : ר' שמעון מתיר. אפילו תרם מתוך הכלכלה : והכבדים אסורים. והלכה כחכמים. דתרומה קובעת למעשר כשתרם מתוך הכלכלה. ולאחר שתרם אסור לאכול עראי מאותה כלכלה עד שיפריש כל המעשרות : ה' עד שיעשור. דמקח טובל : ואם צירף. שלקח בעל הגינה ב' כאלה ונתן לו חייב. אבל בזמן שסוקנה אסור ואם צירף חייב. אסור

שלמה
מעשרות לא נגמרה מלאכתן חשיבי : בפי' ר"ע ז"ל והכבדים מתירין דסברי אין תרומה טובלת אלא"כ תרם מתוך הכלכלה. וכתב עליו ה"ר יוסף ז"ל פי' זה אינו נראה אלא הענין הוא שחכמים אינם פוסקין אלא בדבר שהוא אסור מלאכה בעלמו של פרי גנון תאנים למוקדא ועבדים גת לא חן פסורין אפי"ה שתרמן אבל כלכלת תאנים שהמירוח שלה משייחפה שאינו מלאכה בגוון תאנים אמרי' שהתרומה קובעת כן יש בירושלמי והפי' זה לא המפרש אינו חסר כלל במשנה עכ"ל ז"ל. בכלכלת תאנים שתרמה ר"ש מתיר. ירוש' א"ר אליעזר לאו דוקא כלכלה של תאנים דה"ה כלכלה של כל דבר לכלכלה מוכחת עליהן שאין בדעתו לעשותם גרוגרות דאין דרך להיתן בה אלא לאכילה ואפי' פירות דאין דרך לשנותם נמי פליגי ר"ש כגון שקדים וכיוצא בהן : ה' ואם צירף חייב. וכתב ה"ר יוסף ז"ל וי"ל שר' יהודה סובר בכל אלה שמתיר ליקח אף בימיו

מלאכת
דר' אליעזר. וגם הלל ס"ל בשעת כר' אליעזר דקבעה אפי' בדבר שלא נגמרה מלאכתו : והכבדים מתירין. דקסברי דאין תרומה טובלת יותר משער הבית וכי הכי דאין שער הבית טובל אלא בעמרה מלאכתו כך תרומה אפי' טובלת אלא בדבר שגמרה מלאכתו : חוץ בכלכלת תאנים. שאין בדעתו לעשותם גרוגרות וכיון דהשתא כמות שהן נגמרה מלאכתן יניחו חשיבא תרומתן תרומה לבטולי ונקט כלכלת תאנים לאשמועי' דלפ"י אם נמלך אח"כ לעשותם גרוגרות אפי"ה כיון דבשעה שתרמן לא הו' בדעתו כך ונגמרה מלאכתן הו' חו' לא פסק בירושלמי מוקי פלוגתייהו כגון בתמרים שתרמן וקרא עתיד לדורסן או בגרוגרות והוא עתיד לדורסן כד' שיעשו כולי עלמא ר' אליעזר סבר תרומה טובלת כפירות שנגמרה מלאכתן כיון דאזכרין אותן בלא דריסא ובלא דריסא ורבנן סברי אין תרומה טובלת כפירות שלא נגמרה מלאכתן דלכתי' לענין

הקונה ליקט ואכל מודה רבי מאיר דאכל אחת אחת: אמר רבי יהודה מעשה בגנת ורדין וכו'. והתם בעל הגינה היה מלקט... שאל היו מניחים ליכנס שם אדם מפני הורדים ואעפ"כ לא הופרש ממנה תרומה ומעשר מעולם. והלכה כרבי יהודה: ן שאבור.

אמר ר' יהודה מעשה בגנת ורדים שהיתה בירושלם והיו תאנים נמכרות משלש ומארבע באיסר (א) ולא הופרש ממנה תרומה ומעשר מעולם (ב): ן האומר לחברו הילך איסר זה בעשר תאנים שאבור לי (ג). בורר ואוכל. באשכול שאבור לי. מגרר (ד) ואוכל. ברמון שאבור לי. פורט (ה) ואוכל. באבטיח שאבור לי. סופת (ו) ואוכל. אבל אם אמר לו בעשרים תאנים אלו. בשני אשכולות אלו. בשני רמונים אלו. בשני אבטיחים אלו. אוכל כדרכו ופטור. מפני שקנה במחזור לקרקע (ז): ן השוכר את הפועל לקצות עמו בתאנים (ח). אמר לו על מנת שאוכל תאנים (ט). אוכל ופטור.

ואין קצות פחות משתים. ועיני מ"ח פ"ג: *אמר ר"י מעשה בגנת ורדים. כתב הר"ב והתם בעל הגינה היה מלקט וכו'. וזוהו ללוקחים אחת אחת לשון הפירוש שהזכרתי: ן בעשר תאנים. אבל בירושלמי [וקן במשנה דפי' שהזכרתי] בעשרים כמו בסופא וכן העתיק הרמב"ם בפרק ה'. וזה שהקדים תאנים לאשכול שלא כתבו כהכתי' במשנה ח פ"ו דברכות [ודע כי פטות יש שם. וכו"ל] שם וכן בבבא בתרומה וכו': מגרר ואוכל. פירוש בעודו במחזור כמ"ס הרמב"ם בפירושו ובחבורו שלא יכרות האשכול כולו. כדי שלא יחייב במעשרות שהרי לא קנה אלא התלם משל"כ בסופא דאמר אלו במחזור קנה. והגן בריש פ"ה דקונה במחזור לא נקבע למעשר והר"ב שפי' במחזור גבי רמון. הוא הדיון לאשכול ואבטיח. והר"ם כתב במחזור גבי רמון ואבטיח ויותר היה נכון לפרש באשכול שהוא הראשון ומינה לאיקף כמו שעשה הרמב"ם בפירושו: [מפני שקנה במחזור לקרקע. ונעשה כבעל הגינה להגן לעיל בפרק קמח דאוכל מהן עראי עד שמגיע לביתו ועוד חגן לקמן [בריש סהמח

ר' האומר. שם: ן השוכר. ג"מ נב. מ' העשר ו' פ' קמן ע"פ. מ"ה שם שם: ר' ראשון לציון פ"ב משנה ו [ת"ש ר"ת] בעשר תאנים ט' דפי כי פטות יש שם כו'. לפי הדפוס שם לא נמצא שום טעות (וגם לא ידעתי דעור עד כה). והם לפניו היה התם פטות ט"ל להגים נמקומו (שם):

תום' אנשי שם ודלי לא קאמר ר"י חולק א' ו' ופטור המחר כדכר גמ"ל והאחר ע"י מקח אף כבליה ערלו לב"ע ואפילו בזמן שהקונה עמו בורר לו מחזור הכללה ל"ל דהוא פליג ר"י וכו"ל דלא מודה ר"מ כה"ג. והשתא שפתי' מהך מתי' מלחא דהתא דהא לא נמצא לירוף שתיס תבוב כגודן ליאר ע"י מקח. ועשתא דר"מ גראה מבוב דט"ל כיון שקנה ס' ביהד היו כלידוף וכתב בקוים א' א' מודה ר"מ דפטור אבל בירושלמי משמע דר"מ מחייב משום דט"ל מקח טובל אף כדכר שאל גמ"ל ולפי' הא דנקט ס' תאנים לא דוקא אלא דאורי' דמילתא קמ"מ מ"מ קשיא דודאי הוי כדבוחה ט"ל אי לשמעי' דלפי' בקוים א' א' חייב ודלמא דאדידעך כמו דר"י קבני. (למ"ס). א"ל פ"י בצ"מ בכוף פירקין דט"ל בקיור דבבל גמ"ל לא חסדי חייקין כלל ואפ"י דהוי גמ"ל דאף דמירי במחזור מ"מ הומי' בתלשילן גמ"ל דדוקא בגמ"ל מתי' אירוף וכו"ל לק' פ"ג מ"ח ו' לעיני חזר ופי' מ"ג לעיני מנה. ולכא"ו גם לכבדה ח"ב בקוה ז' מן התלום ח"ב לר"י אפילו בתלום א' א' דכיון שחל הקיין אשתיק לעשרה לגוין קודם שהסתיק לאכל וכו' מתי' אביטלו לפטרו דדוקא כשהיו במחזור בעת הקיין והקיין אינו חל אלא למחר התקיים וא"כ כשהוא א' א' ואוכל הרי מעולם לא נמצאו שנים ביהד שיתול עוליס הקיין. אבל כס' כו"מ פ' ז' כ' דמשנתיו תלום משקלא קמיירי שאין תמיכה אלא תלום ע"ש ומשמע דאפילו ככה"ל בעיני אירוף בעת שאוכלים עם הגמ"ל וכ"מ לק' פ"ג מ"ב ע"ש: ן הוי"א ד"ה בגרר טו' אלא התלום ט'. ע' כו"מ שם ש"י וז"ל כשהמקח קובע למעשר זריין שיהיה בו תהיל וסוף שהפירות שהוא קונה שיהיו תלמים בשעת המקח שאפילו הם מחוברים היה רשאי לקנותם ולא חלם שיהיו ס' אבל יהיה זה אם הולקח יחד וזיין וקבע מה שולקח מן הפירות אלו בעוד שמחוברים לקרקע כו' שאל

ח"ג. תאנים בירושלמי תאניה וכו' ג"מ. משלש ומארבע ג"מ מארבע ומשלש. והופרש בירושלמי הפירוש. ממנה ג"מ ל"ג. ן בעשר ג"מ ור"ל בעשרה ובינינו בעשרים וכו' ג"מ. סופת ס"א סופת. ופטור ג"מ פטור. ן ע"ש ג"מ ג"מ וכו' בירושלמי ובגמ' מ"ה שם. אמר לו ע"מ שאוכל תאנים בגמ' מ"ה ל"ג כ"י. אוכל בירושלמי הוא אוכל ובגמ' שם ה"ו אוכל ופטור מן המעשר.

פ"ה] במחזור לקרקע פטור. לשון הר"ס: ן השוכר את

שלמה מלאכת פירקין' דלקמן ס' ע' וכתב ס"ל יהוסף ז"ל שכן הוא נכונ הספדים ע"כ וכתב עוד באשכול שאמר לי מגרר פ"י כיון שהוא עמו טעין מן האילן וז"ל דר' פירקין דלקמן ס' שניס חולק גם כנאל והוכר שטעל כל האשכול וז"ע פ"כ: הרמון במחזור. גראה נקטם לפרש מחובר גבי רמון לרבותא אע"ג שהוא פורח גדול במחזור יותר מן האבטיח ומן האשכול ומעטם זה ג"כ נקט ה"ר שמשון ז"ל בפירושו רמון ואבטיח ששניהם יש פורח בהם במחזור וכל שכן אשכול דאין בו פורח כלל: בשני אשכולות אלו. כלן אומר בשני אשכולות ועליו אמר באשכול כי בכלן בה לומר שאפי' שנים פטורים ועליו אמר שאפי' אחד אסור לעיל את כולו. ה"ר יהוסף ז"ל. ועיני כמה שכתבתי שם ג' ס' פ' בענין זה בשם הר"ם שיריליו ז"ל: ן א"ל ע"מ שאוכל תאנים. בירוש' פריך אמאי הגא הכא ע"מ אפי' שלא ע"מ נמי לכיון דוכתה לו תורה מה לריך תנאי ומשי

במינו ואחת בשמאלו וכו' וז"ע וכן בכל מקום עכ"ל ז"ל: והיו תאנים י"ם והיו תאנים: ולא הופרש ממנה וכו'. פ"י ואע"פ שלשם ה' בעל הגן לוקם כי לא היו מניחים שום אדם לעלות על האילנות בעבור הורדים ה"ר יהוסף ז"ל. וגנת ורדים זו שהיתה בירושלם מפני שהיתה מיומת נביאים הראשונים הנהיה דהא קיימא לן דאין מקיימין בירושלם אילנות וכדאיתא בס"פ מרובה עשרה דברים כלומר בירושלם הלא מייבשו אין עושין בה גנות ופרדסות חוץ מגנת ורדים שהיו בירושלם מיומת נביאים הראשונים ופי' רש"י ז"ל גנת ורדים כך שמה והיא היתה לריכה לקפרת והיינו כפת הירדן ע"ש שדרך אורד לניגל על שפת הירדן פ"ב: ן בעשרים תאנים שאבור לי. גרסי' כמו בספ"י וכן הוא בירוש' וגם ברמב"ם פ"ה. ומ"מ אי גרסי' עשר לאו לעיני דינא נקט עשר אלא דאורחא דמילתא כשהקונה בורר קונה ביוקר מעט יותר מן המתנה כך נלפ"ד: פורט. כמו פורד גדלי"ל: סופת. גרסי' וכן הוא בערוך וכן בע"י ספת לה זואה ולשון סוף הוא. הר"ם שיריליו ז"ל. אבל ה"ר שמשון ז"ל גראה לגרס כופף ואוכל* שפירש דגרדה ואני מ"מ סופף בני' פסיין וכן

אחיה מהן גמ"ל מדליין לו גמ"ל אחרת. אבל לגרר ולפרוש מותר דבכה"ג לא נגמ"ל גם לקונה והרי כל ז' הדברים [פ"א ז"א] אין קובעים רק בגמ"ל [ועי' רפ"ג]: לו) חוהך חתיכות דקות ממחזור: לו) דמדקנה במחזור הו"ל כבעל גינה דאוכל עראי עד שיגיע לביתו כפ"א מ"ה ומקח לא קבע במחזור: לח) ר"ל לשטח פירות וליבשן במקוהה שחמורי בתים: לש) ר"ל ראשונה נמי בגמרו דקתם תאנים נגמרו סן ועוד דאין אדם לוקח חמש תאנים לקנות וכן מתי' דלקמן אשכול ואבטיח ורמון לאכילס קא בני להו ובגמרו הוא דלחבר ר"י שתיים שתיים וכו"ס' בלא נגמרו מותר לר"י אפי' שתיים. ולר"מ בין נגמרו ובין לא נגמרו חסור צירוף שתיים: ן שאבור לי. הכא פליג ר"מ משום שהקונה מלקט לעלמו כדאמר שחברו לר"י כדפי' לעיל: שקנה' במחזור. ומחזור לאו כר עבודי הוא כדמתן פ"ק דתרומות וביין דבשפה שקנה המקח אין לו דין מעשר לח קבע. ולא דמי להבטע עד שלא נגמר דנדיסנד חילל למעשר ואפי' לכתתה

יבין תפארת יבין שגאמר עשר העשר תבואת זרעך ואכלתה [ג"מ דפי' ז']: לא) והתם המוצר לקטן דלא הניחו לקונים לכנס לגינה מחשיבות הוורדים: לב) מדאכלום א' א': לג) שאבדור ואלקט מהאילנות: לד) מלקט במחזור גררר גררר מהאשכול שצירר: לה) עיי' פ"א כ"ד. דמדליין המקח נגמרו ע"ה אחר שתלשו מקח בתלום קובע למעשר ואף לאכלו עראי והרי כשהלם

מחייב בס"פ. וכו"ס אי תהני' להכא נגממה תלכחן היא קשיא טפי דכ"ל כשלא נגממה תלכחן דמותר לר"מ. אלא ודאי כדפי' דהיהו דק"פ בלא נגממו ור"י מותר אפי' בשתיים. ור"מ בשתיים אסור כמו הכא נגממו דל"מ קיין נגמר ולא נגמר. וכו"ס רש"י וכו' כמ"ס' בתי' דפי' דבבל נגממו אסור צירוף שתיים וכו"ס החו' ד' פ"ט. והיינו ע"כ אליבא דר"מ כ"כ. דאילו לר"י אין המקח קובע דכבר שלא נגמר ואפי' צירוף שתיים לא שמטי' ליה דקבע. אלא לר"מ כ"כ. אלמא דבבבא אחת לר"מ נמי לא כדפי'. ופשיטא דמתני' דהכא

לא ייחדן בשעת המקח אע"פ שסם מחוברים לקרקע ה"ה כמי שקנה תלום כו' וזו היא ששניו האומר לחברו כו' שאכלו לו כו' והיו במחזור קא מיירי אלא שלא ייחד הפירות שכולם ליקח כו' שיהיה הוא מבורר בשילת המקח שהוא על המחזור באמרו אלו יחד ומאחר שאכלו לו כו' עכ"ל: בא"ד ויותר היה וכו'. על הר"ם לק"מ דייק טפי לם' ככלהו תלת דבאשכול כמו' חו"ל מגרר שחולש א' א' דאם תולב כל האשכול מייד ואפילו כ' בגררין יחד מייד דבירושל' פירוש' דאפילו כ' בגררין יחד מייד וז"ל דכבר רמזו כמה שחולש גראהו

ה' היה עושה בלבסום. נתיים
ה' היה עושה בלבסום. נתיים
ה' היה עושה בלבסום. נתיים

תוספות הדשים

משהו ז' (הוי"ו ד"ה)
הישראל טו' התחיל ללמד
כ"ג ע"ל. ולפניו יל'
לחלוף כ"ג וכל דגמי אוכל
והיינו כגון ליתר שנים
דכ"ג עמוד ר"י כמ"ג
הט"ט עמוד שוף פיקון
ש"ס (כ"ח הכין נלוו). וע'
פ"ג מ"א מ"א שכתבתי בזה:
[הוי"ו ד"ה] או יו' אוכל
האב טו' ע"ל. והוספות
הכינו זה ל"ג כ"ג דפועל
מכלו הוא אוכל למסוף
המל שמים הוא אוכל
הדגים המי"ט ש"ג דב"ח
יו' ולדודים וכו' נתמנה
זבל לא לבנו ה"כ הוי מקה
מור לך ה"ב כמנ"ס
הר"ב סה"ה דהוי מקה
(ממור"ט ז"ל):

משהו ה' (הוי"ו ד"ה)
י"ו כ"ו וכלה לנתיב מ"ד
ג': ע"ל. ולפניו ז"ל דה'
ליתרון קובע הי"ט שלקח
לאכלין דל"ק עיניו לנתיב
של מלאכה וליתרון שכיב
גורן כדאיתא ג"מ פ"ט
ע"ב ופ"ג כה"ס ד"ה שתי
אכל קונה לקוח מזה מהני
ליתרון כיון דדעתו לקוח
וכי' דלקחן כפועל דעתו
לאכול מזה כ"מ כמנ"ס
פ"ט מ"ד ט"א שכתב דין
ליתרון וכי' כה"ס דה"ס

תום אנשי שם

על לי המשה דקתי בורר
ואוכל וכו' ז"ל כה"ס בורר
א' ה' ומינה דה"ס ליתר
דכ"ג עמוד ר"י א' דוקא
וממילא דמ"ס ח"כ ואם
ק"ן את האשכול לזו דוקא
כל האשכול (ש"ל): ז' ה"ה
ד"ה הוי"ו ד"ה השובר
טו' ולפניו ז"ל כ"ו. ה"ה הוי"ו
השפיעה כמנ"ס הספוק
דלקות פטור ר"ל דוקא א'
א' וע' קאמר ר"ל סוס
פגיר א"כ פיעול דהי"כ
דתי בה"ס חייב ר"ל אפילו
ג"ל א' וע"כ מהני' דלא
כ"י וכו"ל לשיטתיה ס'
דלקות פטור ר"ל לגמרי
שטר י"ל דחייב כה"ס ר"ל
בליקוף שיהי' ע"ס:

ד' בתור"ה ד"ה הוי"ו ד"ה
ר"י טו' ולפניו ז"ל כ"ו.
הגרי"ב כה"ס דגמי הוי"ו
א"כ לפי' ה"כ ש"י ז'ס
לאכול וזה לקוח. אכול
בתאנים הלחם שלי ואני
אוכל בקציעה שלך כו' ושיין
בזה לוחק עיניו נמקחו וע'
קח הוי"ו וכו' בזה מה
שהניג ענינון הורכאנה.
עכ"ל. א"כ לפי' נמלא דין
מקח ג' חלוקה. דבר
שנגמל לגמרי אפילו א' ה'
אבור ובדבר כ"ג נגמרה
מלאכה ודעתו לאכול דשיין
בזה עיניו נמקחו אבור
בליקוף. ודעתו לקוח אבור
ליתרון לא מהני וכו'.
ולפניו כ"ג כ"ס ספ"ח
אין כלן ר' כ' חלוקה דנגמל בין ע"י
המורכב וכן ע"י שולקת עיניו נמקחו א"כ
אבור אלא בליקוף חייב דוקא בליקוף חייב
דלא לאכול אפ"י פטור. וה"ה כ"מ
דמא

התחיל ללמד כ"י יהודה דסוף פרקין פטור
פטור. ועיין עוד לקמן בסמוך: או שיהיה בני בשכרי. פי'
רש"י צבצב מליעאל ד' לב בשכר שקללת לי. והתוס' מפרשים
בשכרי היינו תחתי והייב אפי' על מה שהיה אוכל האב. לא בלבד
על מה שיהיה הוא יותר מן האב.
מזו"ס דמיתמי כמקח: ה' היה עושה
בלבסום וכו'. בירושלמי וכתבו הר"ם
מוקי למתניתין כשלבסום ותאליס
מורכבים ביחוד אהר ודפי' הכי לא
יאכל דפי' לא תימא הכי הא תנינא
חדא זמנא [בשכר ז' דמליעאל] [דף לא]
העושה בתאנים לא יאכל בענבים והני
עלה היה אוכל ביחוד זה לא יאכל
ביחוד אחר. ועיין מה שכתבתי
פ"ז דמליעאל: רבי יהודה אומר וכו'
ולקפות

עד שבגיע למקום היפות טו) ואוכל. המחליף עם חברו זה לאכול. וזה לאכול טו)
זה לקצות. וזה לקצות טו). זה לאכול. וזה לקצות. חייב טו). ר' יהודה אומר
המחליף.

ח"ג. בתי ג"מ ל"ג וכו' מילוי. ופטור ג"מ פטור וכן פטור. וחייב ג"מ חייב וכן פטור. בשעת הקציעה ולאחר
הקציעה ג"מ ל"ג. ולאחר ג"מ לאחר. וחייב ג"מ ג"מ חייב. התורה זה הכלל ג"מ ופי' התורה חייב זה הכלל.
ח' בלבסום נגמל כבלופסין וכן פטור. דמא כנגד מליעאל ל"ג. היפות כנגד מליעאל יפות. המחליף כנגד המחליף פירות.

התחבו' במקצועות ואני אוכל בקציעות שלך: זה לאכול וזה לקצות. אכול אהר בתאנים הלחם שלי ואני אוכל בקציעותי שלך ככל אלו
היי

ומתי דלכותי נקסי' דאפי' אמר לו ע"מ דהוי מקח אפי' אחת אחת שרי
וכסה לן הנח כ"י יהודה: שאוכל אני ובני ביתי. נריך למחוק מלת
ביתו. וכתב ה"ר יוסף ז"ל שיש ספרים דגמרי אפי' ובני עמי: או שאוכל
בני בשכרי. ראייתו מוגה מסכרי ולפי מה שפירשו התוס' בפ' הפועלים
דף ג"ב נראה ללא יתכן שהם ז"ל כתבו בשכרי היינו תחתי ע"כ. וכן רש"י ז"ל
פי' בשכרי בשכר שקללת לי ע"כ ומ"מ דהוי שהכל לפי השכר אם שכרו מרובה
ודחי שאי אפשר שיהיה בנו כנגד כל שכרו. הוא אוכל ופטור. ואפי'
למתי ג"ד למקח שהתורה וכתה לו דמתי לבעל הקרקע וכתב כנגדן כן נפשו
של פועל מה נפשו אוכל ופטור אף פועל אוכל ופטור: בשעת הקציעה
אוכל ופטור. לפי שהיא הלחם ולא נגמרה מלאכתו: ולאחר הקציעה אוכל
וחייב. ואפי' באחת נריך לעשר. ובסוף פירקין פליגי עלה ר' יהודה:
שאינו אוכל מן התורה חייב. נריך למחוק מלת זו של חייב וגם מלת שאינו
אוכל מן התורה אית דלא גרסי להו: זה הכלל האוכל מן התורה פטור.
ואפי' ק"ן: ושאינו אוכל מן התורה חייב. אם ק"ן להם מוונת:
ה' בלופסין. מין תאנים השונין ונותן שבע מין תאנים המכונים הר"ם
שיריליו"ז ז"ל ובגדרים פ' הנהר מן המנושל דף ג' נרסוקו כבלופסין ומס' מין

מקח ואינו קובע למעשר: ע"מ שאוכל אני ובני. אכילה בנו הוי
מקח וקובע: ולאחר הקציעה. שגמר כבר פעולתו אינו אוכל בדין
תורה וכל לאכול מזה ההנחי והוי כמקח: האוכל מן התורה פטור.
ובפרק השוכר את הפועלים [דף פו] מפרש אלו אוכלים מן התורה.
העושה במחזור לקרקע בשעת גמר
מלאכה ובתלוש עד שלא נגמרה
מלאכתו: ה' בלבסום. מין ממיני
התאנים הרעים: בבנות שבע. מין
של תאנים לבנים וטובים: לא יאכל
בבנות שבע. דכתיב (דברים נג) כי
תבא צמרת רשך ואלתת ענבים מה
הלמוד לומר ואלתת ענבים וכי לא
ידענו שאין צמרת אלא ענבים וכן
שאל היה עושה בתאנים לא יאכל
רשאי להיות מונע את עצמו. פועל
בשעה שעושה ברשות עד שמגיע
ליפות ואוכל מן היפות מה שהיה לו
לאכול ברשות: זה לאכול וזה לאכול.
אוכל אהר בתאנים שלי ואני אוכל
בשלק: זה לקצות וזה לקצות. אוכל
אהר בקציעות שלי הסטוחות ליבש או
היי

על מנת שאוכל אני ובני ביתי. או שאוכל
בני בשכרי טו). הוא אוכל ופטור. ובנו אוכל
וחייב טו). על מנת שאוכל בשעת הקציעה טו)
ולאחר הקציעה. בשעת הקציעה אוכל
ופטור. ולאחר הקציעה אוכל וחייב.
שאינו אוכל מן התורה טו). זה הכלל
האוכל מן התורה פטור. ושאינו אוכל מן
התורה חייב: ה' היה עושה בלבסום טו)
לא יאכל בבנות שבע טו). בבנות שבע
לא יאכל בלבסום. אבל מונע הוא את עצמו
עד שבגיע למקום היפות טו) ואוכל. המחליף עם חברו זה לאכול. וזה לאכול טו)
זה לקצות. וזה לקצות טו). זה לאכול. וזה לקצות. חייב טו). ר' יהודה אומר
המחליף.

ח"ג. בתי ג"מ ל"ג וכו' מילוי. ופטור ג"מ פטור וכן פטור. וחייב ג"מ חייב וכן פטור. בשעת הקציעה ולאחר
הקציעה ג"מ ל"ג. ולאחר ג"מ לאחר. וחייב ג"מ ג"מ חייב. התורה זה הכלל ג"מ ופי' התורה חייב זה הכלל.
ח' בלבסום נגמל כבלופסין וכן פטור. דמא כנגד מליעאל ל"ג. היפות כנגד מליעאל יפות. המחליף כנגד המחליף פירות.

התחבו' במקצועות ואני אוכל בקציעות שלך: זה לאכול וזה לקצות. אכול אהר בתאנים הלחם שלי ואני אוכל בקציעותי שלך ככל אלו
היי

תחלה שלמה
תאנים דעבדי מניינו לפדא. וכי' הר"ם שיריליו"ז ז"ל והא מהמי' לדין פועלים
תני לה לגב ע"כ. ובירוש' פריך למאי אינערוך מתני' הא הניקן בהסוכר
את הפועלים ה' עושה בתאנים לא יאכל בענבים וכו' ותני עלה ה' עושה ביחוד
זה לא יאכל ביחוד אחר ומשני לא יריכא שהיו שתיין ביחוד אחד כגון לבסום
ובנות שבע מורכבים ביחוד אחד דלפ"ה גזיר דלא ליתוי לנייכל בשני אילנות.
ח"ג ה"ר יוסף ז"ל לא יאכל צבנות שבע פי' אפי' שנתן לו בעל הקדה רשות
אסור משום מעשרות כשהוא מורץ שנים יחד כן ג"ל ע"כ: הבהליף פירות.
היינו מקח: זה לקצות. לייבשן ולעשותן: קציעות דהיינו לא נגמרה ולא זו
אף זו קחת. הר"ם שיריליו"ז ז"ל: זה לאכול וזה לאכול. מה נטול מה
תאנים וזה מה וכן אם זה מוטל מזה תאנים לקצות זה מזה לקצות והוי כמקח
וחייב. ויש גורסין זה לכול חס לכול וכו' כמו לאכול אלא שהיא לשון ירושלמי:
בפי' ר"ע ז"ל ואני אוכל בקציעות שלך וכו'. כה"ס ה"ר יוסף ז"ל דבר זה
מונמס כי לקצות אינו משמע לאכול בקציעות ע"כ ג"ל דה"ס דמתני' המחליף
עם הנירו שאל' קח אהר מהתאנים שלי ואני אקח את שלך זה לאכול וזה לאכול
לומר ששניהם רואים לאכלם בלי קציעה או ששניהם רואין לבייחם לשעות מהם
קציעות או זה לקצות זה לאכול חייב וכו' עכ"ל ז"ל:

יכין

מ"א]: (טב) בשעה מלאכה: כג' דאחר גמר עבודתו אינו אוכל מד"ת
ואי"ל מקח: (כד) תאנים רעים: מה תאנים יפות. ולולא הירושלמי
היה כ"ל דהכא לעינין מעשרות מיירי. דאפי' מתנה העב"ב אינו רשאי
לאכול מזהו"ל חליפין דדינו כמקח והקובע למעשר: (מו) פועל
שעושה ברשות ויפות מונע א"כ כשעובד ברשות. ואוכל כשגיע
ליפות גם מה שהי' לו לאכול ברשות: (מו) אוכל בתאנים שלי ואני בשלק:
מה) אוכל בתאנים שלי הסטוחות ליבש ואני בשלק: (מש) דחליפין כמכר:
זה

תפארת ישראל

אף שא"ל כן לא הו"ל מקח דהרי בל"ו נמי אוכל מד"ת: (ט) ר"ל בשכר
עבודתי א"כ תחת אכילתי: מה דאכילה בנו כמקח. ואילו"ק היכי
מיירי אף כבר נגמר מלאכתן. הרי ככה"ג אין פועל אוכל [בכ"מ דפי' א']
ומ"ט דרישא. ואי בלא נגמר גם מקח אינו קובע [בכ"מ דפי' א']. ולדמיירי
דכבר הס' בתנאי. ואפי"ה לא הוקבע מדהכיסין לקצות [בכ"מ דפי' א']. מיירי
לנכי מקח קובע חר' ככה"ג אף שלא נגמר מלאכתן דלוקח עיניו במקחו.
דבראויים לאכילתו הו"ל לפניו כנגמר מלאכתן [בכ"מ דפי' א'] ותו"ט פ"ג

ראשונה

לדא כר"ל דלקות פטור פ"כ. וקוטר דכ"י פלמו שכתב צ"פ דמודה ר"י בשמים
שהים דחייב ור"ב מיתוקמא אף כר"י ובשמים. ומיאו כבר כתבנו שדבריו בס"פ
אין מחוויין דבאמה לר"י דכ"ס אף בשמים מומר. ופלונתא דר"י דס"פ אכר
דהכא נכי קחי: ה' לא יאכל צבנות שבע. ואם התנה לאכול צבנות שבע כוי
כמקח דמין אחר תשיב ול"ד למונע עצמו עד היפות שהכל מין אחד: הבהליף.
ה' דנקב ממליף ולא לוקח לקצות. לנכותא דר"י מני לה כשהוא טעל מחברו
לחביו

אין כלן ר' כ' חלוקה דנגמל בין ע"י
המורכב וכן ע"י שולקת עיניו נמקחו א"כ
אבור אלא בליקוף חייב דוקא בליקוף חייב
דלא לאכול אפ"י פטור. וה"ה כ"מ
דמא

ולקנות פטור. פירש הר"ב דאין המקח קובע בדבר שלא נגמרה מלאכתו [ועיין מ"ס צריש פרק דלקמן. ומ"ס הר"ב] והלכה כרבי יהודה. וכן פסק הרמב"ם וטעמו דמתני' דלגיל סחמא ואחר כך מחלוקת דהכא וכי הא לית הלכתא כההיא. ועוד דבירושלמי איחא דרבי אליעזר דבמתינתין ד רבי מאיר דפליג אדר' יהודה. אמרו דבר אחר. דכמו דלחמך רבי אליעזר דתרומה קובעת בדבר שלא נגמרה מלאכתו. כך אומר ר' מאיר דמקח קובע בדבר וכו'. והשתא כמו שאין הלכה כר' אליעזר דתרומה קובעת בדבר ר"ע מברסגורא

המחליף לאכול. מ"ה
ע"ה
חלופי גרסאות
המחליף נגמרה ל'.

תוספות חדשים
שלקח להקנות לא נקבע למעשה וזה נכח ע"כ. (מסורה"א הכהן ג'ו'ו). גם לפע"ד דמוכח דלא כתיב דהא כתיב הר"ס פ"ה מ"א לקח נתנונו לפרק עטור דהתמא כר"ע דל"ג מ"ל שלא נגמרה מלאכתו וזה מירושל' ופ"ד דה"ט י"ל שפיר כר"ע ונקט מחובר דפטור חפילו ז"ק כדלעיל מ"ו וע"י ג"ה (דף ה' ונמ"ס שם דממעט דלפניו ז"ק פטור בלקטת ועיין ד"כ דף פ"ה ע"א כה"ל ד"ה ע"ה. (כ"ה). וע"י לקמן

הוי מקח וקובע למעשרות: המחליף המדליף לאכול חייב. ולקצת פטור: דר' אליעזר ור' מאיר הויין כשיטה דלית הלכתא כחד מגייהו וכו"מ פ"ה הביא עוד ראייה מסוף פרק המביא דמסכת ביצה. ומימי נראה לי דאף לר' יהודה ע"כ לא פטר בלקטת. אלא כשאוכל אחת אחת. ולא לירק שמים לזירוף קובע למקח. כדלעיל מ"ה. וראייה לדברי ממשנה ב' [ג'ו] דפ' דלקמן. דמקח דפטור אינו פטור אלא אחת אחת. ועיין שם [ג"ס עיין מ"ס בסוף משנה א דפרק דלקמן]:

יבין תפארת ישראל יבין
(ג) זה שאוכל בהשגותי פטור דאין מקח קובע בלא נגמרה מלאכתו מיהו בלתי ר"ל כגון:
הלכתא גבירתא כללא דפרק ב

פרק ב משנה א ע"ה שמו"ך מירוח לביתו. ובדרכו אמר להפנות בו מ"ו לכס מירוח. דמשול"כ השתא סחמא לא ראו עיניו פני הבית. ולפיכך אוכלים עראי כהבז"ל ופטורים. ורק כשהבז"ל מהן לבתיהם אסור גם עראי מירוח הפירות פני בתיהן. ומעשרין דראי. מדא"ל מ"ו. משמע רק מעט ועראי א"כ מורה שלא עשרן עדיין. אבל באמר מ"ו הבז"ל מתיבס. משמע דראי שאסור שעשירן מדחוקבנו בתרומה שתפריש. וה"ל ע"ה נאמן על הת"ל. ולפיכך אפילו חוץ לביתם אסורים לאכול עראי. מדלא הניינו ל"ה שכבר עישר. ורק מדאמר שיעשר אפילו כשיכניסו לבתיהם מעשרים רק דמאי:

משנה ב ואם אמר כך לאותן שיושבים בתוניהו או בשער ביתו. מותרים להניסן לביתו ולאכול שם עראי. דאין פני הבית קובע רק לבעליו ולא לאחרים:

משנה ג המולך מירוח משדרו למקום הרחוק משדרו לאכול שם. אי"נ שדירכו לן בכמה בתים מותר לאכול שם עראי עד שיבא לבית מנמנו. וכן אם קודם שבא למקום מנמנו נספך להחזירן מותר לאכול עראי עד מקום שדעתו להשתות עמך שם. וכולוין המחזירין בעיריות עם כשמים וכדומה ועמיהן מירוח שמשדוריהן לאכילה עצמן. אוכלים מהן עראי עד שיכניסו למקום לניהן:

משנה ד גם תרומה קובע למעשר רק לאחר שנגמ"ל. רק כשתרם קודם שנגמ"ל מותר לאכול עראי. רק בלילת תאנים אף שלא חיפן וכו' [כ"פ א"ה] א"כ לא נגמ"ל עדיין. ע"כ"ה כיון שתרפן גילה ארזתיה שחושב לכלי זה כנגמ"ל מדלא חסר רק מעשה מעט:

משנה ה הן לבעל הגנה מנות שילקם לו ה' או י' תאנים אף שילקמן המוכר לא נגמר המקח עד שילקם כל המספר שלקח. לפיכך מותר הלוך

הא לגבי הא"י נמי לא קמ"ל: המחליף לאכול חייב. בשמים שמים כלגיל מ"ה ולקצת פטור חפ"י בשמים ות"ק מחייב בלקטת כמו לאכול ודוקא בשמים כדפי' גמ"ה:

תוס' אנשי שם
דמקח דמקח קובע ר"ל ע"י זירוף ומיין דמפסי סני כדריש ומיין דמקח דמקח סחמא וכוונתו. כ"כ דוקא ע"י זירוף. תו"ס ד"ה ר"ע ט' הל"ה כשאוכל א' ח' כו'. והמחליף לאכול חייב אפילו כה"ל דנגמ"ל לא כפי זירוף והא דנמ"ה כפי ר"י זירוף משום דכ"י לא נגמ"ל והוי בלקטת דהכא ועמ"ס.

משנה ראשונה
לאכול מיר ומיין טעל ממנו לקצת זכו חייב וזה פטור ולא אמרי' מדלגני האי לאו מקח

ציונים
א המעביר תאנים. כ"ה ל' תוספות חדשים
פ"ג משנה א [ה"ה ד"ה] בניו כו' ואין להם כמות
ראשון לציון
פ"ג משנה א [ה"ה ד"ה] בניו וכי ביתו כו' ומשי' כמאן דלחמך אין כמות
משנה ראשונה
פרק ג א המעביר תאנים. פ"ו

תוספות **מעשרות המעביר פרק ג** יום טוב ציונים

פרק ג א בניו וכי ביתו אוכלים ופטורים. בירושלמי פריך ואין להם עליו מונוטה. כלומר ומאי שגא מופעלים דסיפא. ומשני כמאן דלחמך אין מונוטה לאשה מדברי חזרה [ועיין שם שכתבתי במשנה ד פרק ד דכותבות] כלומר הואיל ואכילתה אינה אלא מתנאי בית דין לא דמי לתגאי דפועלים לפי שצ"ה דין שיהטו ותקטו מונוטה לאשה. לא ר"ע מברסגורא

פרק ג א המעביר תאנים. ר"ע מברסגורא דרך הלכו להולכם למקום שעושים הקציעות: ובני ביתו (א) אוכלים (ב) הפועלים שעמנו (ג) בזמן שאין להם עליו אוכלין ופטורין. דחלך אינה קובעת בדבר

פרק ג א המעביר תאנים וכו'. פ"י ר"ע ז"ל המעביר וכו' הסומא תאנים בחזרו ע"כ וכתב הר"ס שיריליו"ז ז"ל ואין פ"י זה נכון דאי הכי ליתני האנזא תאנים לתלרו כיון דשומא אותם שם בחזר ועוד דבירוח' דייק הא שלא לקטת חייב ומתני' רבי ומירוח דרבי הכי הניין לה כביא תאנים מן הגדה והעבירן בחזרו לאכלם בראש נגו רבי מחייב ורבי יוסי בר יהודה פטור ומתני' משום דלקטת אינה קמי' אכלי בחזר אלא ה"ס המעביר תאנים הכנה בחזרו דלית בה גר' והעבירן בחזר דרך העברה לעשותן קציעות

יבין תפארת ישראל יבין
א"ה (א) שהעבירן דרך חליו למקום שמיבשים אותן שם: (ב) ר"ל אשה וכמ"ד אין לה מונוטה מד"ה וגם בתים חפ"י קטנים אינו חייב לזונס מדאי' ורק מתקנות ואש' (כמהות דמ"ט כ"ו) וה"ל כמתנה: (ג) דחלך אינו מפרש מעביר להוליכו אלא פ"י מעביר ששטתו כו' לדריגא אין חילוק בין העביר או שטתן דאידי ואידי קובע אי לאו משום שדעתו לקטת ונראה דלוי' ס"ל כמ"ד בניו וב"כ לאו דוקא דה"ה הוא עצמו אוכל ופטור כעולא בירושל' וכו' שפירש בסמוך: בניו וב"כ אוכלין ופטורין. פ"י הכ"כ אבל הוא עצמו לא שבינו לימלך ע"ה וכ"כ הכ"ס ובכ"כ בירושלמי. ושולח פניו ואמר הוא [משניות זרעים ה"ב] י"ג 13.

מונות בו' עכ"ל. א"כ הגירסא בירושלמי הכי נראה כצ"ח וכו' בירושלמי המוסר לומר בני ביתו היינו אשתי ע"ש:

[תי"ט ד"ה] דרי אלן בו' קובע הארז דלון עיניו לקנות עכ"ל. וק' דהא חזי הארז

ראשון לציון מוונת לאש מדרבי תורה. הירושלמי בירושלמי ומה שפירש בו ר"א פירקין לרש"י שפירש מ"מ התי"ט. אכן מהירושלמי ריש פ"ז דתעניות וט"ט פירש

תוס' אנשי שם

פ"ג א בר"ב ר"ה אובלין בו' הוא אסור בו'. והפ"ח הוית אסור דגם הוא אובלין ופסור אפילו שלא במקום שששים הקציעות קודם שהוכרזו למקום. אלא שחזר שהוכרזו למקום או בין הוא בין בניו אינו מותרין לאכול אלא במקום אכלן אש נעל מן המקום והולין למק"א לא יאכל שם ערבי שהיה גמ"ל אע"פ שכן יבא בו' ע"ש: שם ר"ה אבל אם י"ז בו' אלא להעביר בו'. הק' כ"ו דבר ארבעה כיון דענין לא גמרה מלאכתו למעשר אובלין סמ"ח כהנין פ"ז דכ"ט מ"ז ויותר יש להמה על התי"ט שם ו"ל דהא דפי' בןקן מ"ז וכו' מיהו בשעת גמ"ל ענין ולא לטעמין ע"כ זה אינו דני מחובב מן הכה דלית אובלין אלא בשעת גמ"ל אכל בששין בתלות ע"כ שם גמ"ל למעשר עכ"ל. ובמאה נעלם מהתי"ט דברי הר"מ כפי' מ"ז ו"ל אמרו לעשות בתיבות אינו ר"ל בלקיעתן או בשלשלתן ממקום למקום אלא בשעת האילנות ע"כ הרי מוטרי בשלשלתן ממקום למקום אובלין מדרורי'. (מס"ח). ו"ל הלא"כ כראה דכל סגן מתיירי דקתינו הכא כולם מיירי שששין דברי שאלותיה מה"מ דעיינו דקן משנת מיירי שששין לקנות וכן בסופא הו"א דעיינו לבה ללקוט מן סגן דעיינו דהסוכר אה הפועל לעשות בתיבות אכל כדפי' ר"ב ס"ם ומהשת דהקן מתיירי מיירי בשושה אובלין דאובלין מה"מ ומש"ה בזמן שאין להם מוונת אובלין מה"מ ופסורין אכל בזמן ש' לכן מוונת דהיינו שק"ן עמיס שיהלכו לא לא יאכלו כדגריה' בנ"מ פ' הפועלים

אובלים ופטורים. אם נתן להם כדפירש הר"ב במהניחין דלקמן: דרי אלן לא יאכלו. מה שפירש הר"ב דלא שכן אלא להעבירין וכו'. דהא דפירש בסוף [מ"ז] פ' דלעיל דפועל אוכל מן התורה בתלות שלא גמרה מלאכתו. היינו שלא גמרה מלאכתו למעשר. ומיאו בשעת גמר מלאכה בעיניו ולא להעבירין וכו'. ועיין בפרק השוכר את הפועלים משנה ז. ומה שפירש עוד הר"ב ולגבי הלוקח חשיבי גמרה

מלאכתו לוקח עיניו במקחו וכן פירש הר"ש. וכלומר ולא תולה עיניו בדבר אחר לגמרו של המלאכה אלא אוכלו כך כשהוא לוקח. וכן נראה דברי התוספות דפרק הפועלים דף פח בדבור המחמיל בעל הבית וכו' לוקח תולה עיניו במקחו ואוכלו שנים בלא הפיתה. והכא נמי תולה עיניו במקחו וכשהוא בחזר הראוי לקבוע נקבע. ואין עיניו למקום הראוי לקנות. ואחיה נמי כר' יהודה הלכה כמותו בסוף פרק דלעיל דאומר דלקנות פטור. משום דאף ע"ג דעיניו במקחו אינו מעיל אלא כשהמקח הוא בדבר השייך בו קביעות מלבד המקח כגון הכא בחזר. דחזר בעלמא קובעת. אלא דהכא אינו קובע משום דלקנות הכניסה. וכי מכרם קובע החזר דלון עיניו לקנות אכל לקנות דרבי יהודה הוא כשאין דבר שיקבעו בלאו הכי:

מלאכת שלמה עניו מוונת הא דמיו לסיפא דפועלים דקתינו בזה הרי אלו לא יאכלו ומשני מיתוקמא כמ"ד אין מוונת לאשה מד"ח וקשה מנא לתוספות דפי' מי שמתו דף כ"ה ששקשו שם לרש"י ז"ל דלא אשכחן אשתי דקרו בני ביהו. ושם ביום טוב דף ל"ה נמי מיייתי לה ותני ענה ר' יעקב [הגמ"ס עיין לשני בירושלמי] מחייב ור' יוסי בר יהודה פוסר: בפי' ר"ע ז"ל אכל הוא אסור לאכול אלא במקום שששים וכו'. כתב עליו ה"ר יהוסף ז"ל פי' זה אינו אמת וז"ע בירושלמי ע"כ. וכתב עוד בזמן שאין להם עניו מוונת ס"א והפועלים שעמו בזמן שיש להם עניו מוונת וכו' ואם אין להם עניו וכו' ע"כ ומלת אובלין ופסורין דמתני' דהכא מחקן מן המשנה: אבל אם יש להם עניו מוונת דרי אלו לא יאכלו. פי' הרמב"ם ז"ל דטעמא הו' משום דלון פורענן חוב מן הטבל וקשיא דלכתי' לא נגמרה מלאכתה הם וקתינו סיפא דדבר שלא גמרה מלאכתו דאובלין אחת אחת ונראה לפי' לשיטת הרמב"ם ז"ל דלשולם לדידהו חזר דידהו דשיבא דמכת בעל הבית הוא דלחו ורימן דק"ן להם מוונת ומשן להם לא התאנים ה"ל כאליו חילק התאנים הללו לקנות והללו לאכול עמה ולא חילק בבני דאכלי השתא שמה דלקנות ונגמרה מלאכתו נינהו ומחר של אדם קובעת לו בדבר שנגמרה מלאכתו ושם פבל חל כהן שילך אפי' אחת אחת לא יאכלו דהא אית

דבר שלא נגמר' מלאכתו אכל הוא אסור לאכול אלא במקום שששים' הקציעות משום דבמקומו נכר שלא גמרה מלאכתו. ושלא במקומו אינו נכר. ובניו מותרין אפילו במקום שאין עושין בו הקציעות. שאין תלוי בהם לימנך וכיון שדעת אביהן לעשות מהן קציעות מותרין אכל הוא שבידו לימנך אינו מותר אלא במוונת ה' אובלין ופסורין. אבל אם יש להם עניו מוונת דרי אלו לא יאכלו: ח"ג. אובלין ופסורין בירושלמי ל"ב. המוציא דאינן אובלין מן התורה. כיון שאינו

גמר מלאכה דלא שכן אלא להעבירין עד מקום שששים הקציעות: דרי אלו לא יאכלו. דהיי מקח. ולגבי לוקח חשיבי כנגמרה מלאכתו. והכא נמי תולה עיניו במקחו וכשהוא בחזר הראוי לקבוע נקבע. משום דאף ע"ג דעיניו במקחו אינו מעיל אלא כשהמקח הוא בדבר השייך בו קביעות מלבד המקח כגון הכא בחזר. דחזר בעלמא קובעת. אלא דהכא אינו קובע משום דלקנות הכניסה. וכי מכרם קובע החזר דלון עיניו לקנות אכל לקנות דרבי יהודה הוא כשאין דבר שיקבעו בלאו הכי:

מלאכת שלמה גרן מראיית פנים ובחזר לא מנו אכלי כלל דומיא דידה'. הר"ש בירושלמי ז"ל והוא ז"ל ג"כ דחה דחיי' גמורה בראוי' בירושלמי פי' דבינו ששמן שהעתיק ר"ע ז"ל משום דלגבי לוקח חשיבי כנגמרה מלאכתו שהלוקח עיניו במקחו ע"כ וכתב עליו דמשמע מכמה דוכתי' דלאו בחר לוקח אובלין אלא בחר רוב בני המקום וכיון דרוב בני המקום עושין קציעות חשיבי לא נגמרה מלאכתו ע"כ. ועוד נתן הוא ז"ל טעם אחר למה לא יאכלו. 'ירושלמי ר' יוחנן בשם ר"ש בן יוחי אמר הו' לו שתי חצרות אחת במגדלא ואחת בעבדיה העבירין בזה שנגמדה לאובלין בזה ששפצבריה מכיון שהעבירין דרך היחור מותרין אחיה דרשב"י כר' יוסי ב' יהודה ועדיפא מיני' דמה דלאמר ר' יוסי ב' יהודה בשומו במקום פיסור פירוש כגון שרואה לאכלן על הגג ועתיד לעמוד במקום פיסור ואשמועי' דכיון דסוף נגמרתו על פיסורא אינו' דעבר על מקום חיובא פטור ומה דאר"ש באומר דשערו לאכלן חייב ועתיד לעמוד שם במקום חיובא וכיון ששעבירין דרך היחור מותרין ודר' אליעזר טעמא פ' דתרויהו דלמן לעיל בפ"ח דתרומות ה' אובלין באשכול וכנס מן הגנה לחזר ר' אליעזר אומר יגמור ומס' האם בירושלמי טעמא דר"א משום דכיון שהתחיל בהן דרך היחור שהתחיל לאכול מהן ערבי בשדה בשעומדין לאכילה. ואם לקנות שהתחיל בגנו אפי' הכניח

יכין תפארת ישראל יכין

כגמ"ל כפ"ב סי' מ"א. ואפי' שלא בירוף דרבי במשנה ז' ההם שאני סגן עדיין בשדה משא"כ הכא שהן כבר בחזר שקובע למעשר אלא מדהעבירין

ראשונה וכן מ"ש סו"ט ע"ל. דגרים תמוהים הם ועיקר כדפי' דאפי' אובלין מן התורה כיון דגמרת חוב אכלי לא מהני מחשבתו בזה לפיטין. ורישא דקתינו אפי' אין לכן עליו מוונת היינו לא מן המורה ולא מ"י קציעה כגון שלא שכן לטקח תאנים הללו אלא למלאכה אחרת כפי' שכתב הר"ב בריש משנה דלקמן. והא דתינו בתפארת ב"מ ד' פ"ח כנפשא מה נפשא אובלין ופסורין אף פועל אובלין ופסורין ומסיק התם דלוקח חייב שעיניו במקחו ובפס"ב עיניו בהאנחו ומשעת דפועל דית כעשה"כ כדאמר מה נפשא בו' אלמא דפועל גריד בחר בפס"ב כבר כ' התו' שם דהתם פועל ששכר ללקט תאנים וכיון שעליו ללקט הכל לא הו' גמר מלאכה עד שילקט כולם ולכן מותר לאכול שמים שמים קודם גמרו שעיניו בהאנחו כמו בעה"כ ללקט הכל אכל לוקח עיניו רק במה שלקח לאכילתו ואסור בשמים דהיי דידה' גמר מלאכה. ואין לו זה ענין לכן דהכא ששכרין להעבירין אין כאן מלאכה בתאנים ולגבי פועל נמי הו' גמר מלאכה או לאו מחשבה דכשה"כ שדעתו לקנות. ומתעבה זו לא מהני כלל לאכילת הפועלים כמו בלוקח דלידדהו הו' נגמרו מלאכתו ואסורין: דרי' אלו לא יאכלו. פי' הר"ב ולגבי לוקח חשיבי כנגמרה כו'. והא דאר"י יהודה כפי' דלעיל לקנות פטור שאין מקח קובע בדבר שלא נגמרה התם לא שייך לומר לגבי לוקח חשיבי כנגמרה. דאדרבה הלוקח גיפי' לוקח לקנות משא"כ הכא שרואה לאובלין. ומילי הא דלא יאכלו דוקא שמים שמים אכל אחת אחת מותרין אפי' בנגמרה מלאכתו לב"ש דכפי' בפ"ב מ"ה ודכרי מו"ט כהן אין מותרין והתנ"ח' בפי' וישושו כתב טעם אחר

בשם ר"ח ק"ן ע"כ שיהא ליתרא או דבר קבוצ כיון שאובל דבר קבוצ הו' בלוקח שאם יצרך נקבע וכ"כ המיימוני והמ"א והספא לפי' מיירי ממתי' שיש לכן מוונת ממתי' שיהא שיהא עמו בדבר הקבוצ. וליפס"ה אריות ממתי' כשפסטה בזמן שיש לכן מוונת שק"ן ואפי' שגמ"ל הו' אפי' דהייא חק כפי' דלעיל מ"ז דהייא דאובל מה"מ התנ"ח שלו אינו גמרה דהא כפי' י ועוד דלפיכ"ה י אפי' אלו לא יאכלו כו' ואובלו שנים בלא שיהא. פי' וליפ"ד אינו אובל שנים אפי' בלא שיהא עד שיעשר ופי' ספיחה היינו לטוב שאובלין טעורין אכל בעה"כ לא יאכלו מהם ששוכר חובו מטעם עכ"ל: והר"ם ז"ל דרי' אלו לא יאכלו כו' ואובלו שנים בלא שיהא. פי' וליפ"ד אינו אובל שנים אפי' בלא שיהא עד שיעשר ופי' ספיחה היינו לטוב במלה דכתיבה התם ד' ס"ט וכו' לפועלים בזמן ש"ל גליו מוונת שאינם יכולין לנצק שמים שמים משום דהו' בלוקח אכל באשין להם עליו מוונת אלא אובלין מה"מ אובלין שמים שמים הוא שלא יאכילו במלה. (כ"ד):

ב המוציא פועליו מי
ש"ס המלות מעשר שני
ג השומר. ע"ש י"א: גב"ש.
ס"ה י"א:

תוספות חדשים

א"ת קובע ואלו שהיו בעל
הבית קובע לכל אדם ה"ט
אם קובע לבעל הבית הוקבע
לכל אדם אבל הבא לבעל הבית
א"ת קובע ודאי אף נבאר
בני אדם א"ת קובע הכל
לפניו ד"ס לחנן בשיטתו
דהבא לוקח ע"ת בנתיקו
לחלו מיד ור"י לחנן ע"ל
לקנות פטור שיצוה שקנה
לנשות קיימות וכל מדיני
הרמב"ם ב"ש מה"מ ה"ד
שכתב לקח להקנות וס"ת
עד זה שכתב להקנות ע"ש
הב"י זה הוא שקנה לנשות
קיימות וע"כ לא שייך להם
ע"ת בנתיקו כ"ל ולפי'
נבאר מ"ש תו"ט פ"ב מ"ז
דהבא דלא כר"י ע"ש ד"ק
דהבא דלא כר"י ע"ש ד"ק
בנתיקו לחלו לכל ר"י מיידי
שהחליף להקנות. (ה"ר):

ראשון לציון

פירש הגאון בעל קרבן
העדה ומשיב על פירש רח"ס
צירוף' דמשיב טיהא דעת
הח"י"ט וכל בזו"י דברים
בענין זה שכתב בהקדמות
במנין תרימא פ' משפטים
שחלה כחמה וגו' בס"ד:

תוס' אנשי שם

בה"ר ר"ה הו"ר ש"ר הר"ר
אלו כו' חבל לפע"ד וכו'.
א"ת לגבי הח"י"ט כ"ל לא
יאכלו ח"י"ט א' ח' מה"ש
במ"ד דק"ן ובה"ל דק"ת
ד"ס"ה הקובע מותר א' ח'
ואסור בלידות שמים. והגה"ת
בה"ש ד"ס"ה דלפני מותר ח"י
צירוף שמים וכו' וכו' א'
כמו במ"ד דק"ן ולכל' לישנא
דמשנתיב דיקא כהתי"ט
ד"ס חילוק בפועלים בין
ח"ר לשה"ו והכ"מ כ'
בשעמא דמשנתיב ע"ל
שאין פורעין חוב מן הטעם
ובאר בס"ד דה"ל לא ס"ל
לכלכלה הא דלוקח ע"תו
במקור וא"כ אין הלוקח
קובע בדבר בלתי מל"ל ולפיכך
צ"ל לתקן ע"ש אחר.
וכו"ל מהו דב"י דלעיל
מ"ד בפועל כ' הר"מ טעמא
דמקח וע"כ ד"ס"ה טעמא
לדוקח ע"תו במקור. וזה
ש"ס"ה לתקן חוב מן הטעם
צ"ל משום דהתם כש"ס
התנאי על חילת התנאים
ע"תו דמי ממש לנתק
והיא"ר הוא על הפועל שלא
יאכל עד שיצטרף אל המעשר
הוא על הפועל בוראי ע"תו
שהוא יודע שהוא טבל וע"תו
כן לקח חבל כ"ל דלא היה
התנאי על ח"ל הפירות אלא
על המזונות שהוא מיידי לו
והוא טעם לו התורה המזונות
פירות ע"תו ויחד לומר שאין
פורע חוב מן הטעם שצ"ל
ג"כ משום מכירה ומקח
דבש"ן זה חובן שחשבו
הוא חבל כש"כ בין שייב
לו מזונות מוקדים. ודברי
ס"ס"ה י"א:

ב "אובלין ופטורים. פירש [ה"ר] א"ת נתיק להם למתנה [אניה]
כמכר. ועיין בפירוש הר"ב דסוף משנה א ממשכת מעשר שני:
אובלין אחת אחת. ה"ג רש"יין לאכול אחת אחת לפי שאין כ"ל
דבר שקבעו בלא המתק ה"ג כ"ג המקח לקובעו קודם שנגמרה

מלאכתו כר"י יהודה דסוף פרק
דלעיל. ושתיים לא יאכלו כמ"ס
במשנה ה דפרק דלעיל [ז"ק הוא
בפירוש שהזכרתי ובלבד שלא יתקף
כדפרישית לעיל ע"כ]: אבל לא מן
הסל ולא מן הקופה. ולגבי לוקח הוא
כמוילך לשוק דס"ג לקובעו דתנא
במשנה ה פרק קמח. והלוקח ע"תו
במקורו דלעיל. וצירושלמי יחיא לא
מן הסל לא מן הקופה. ולא מן המוקפה
אמאי. ומשיב אמר ר' יתחק מוקפה ע"ש
ארוה כמנרף: ג מקרמם. לשון
הרמב"ם מקרמם כמו מקרסם ע"כ. וז"ש הר"ב ודומה לו יכרסמנה וכו':

שלמח

ה"ר"ש ז"ל: אבל לא מן הסל. פי' כי כבר נאמר שם בכל והמקח קובע
עם הדרוף. ה"ר יוסף ז"ל: ולא מן המוקפה. צירושלמי פריך דהא לא
נגמרה מלאכתו ומאי מהני ההוא גרן אדרב' המוקפה מוכיח דלא נגמרה מלאכתו
ומשיב מוקפה ע"ש ארוה כמנרף וטעמא דכיון דק"ן להם מזונות ואכלו מן
המוקפה ח"י"ט ייחד לו מה שהוא אוכל והוי נגמרה מלאכתו וגרן:
ג השוכר את הפועל לעשות עמו בזויתים וכו'. פי' ר"ע ז"ל לעדור
ולקסקה תחת הזויתים וכו'. כתב עליו ה"ר יוסף ז"ל צירוש' אינו מפ' כן אלא
מיידי ששכרו לנגב בזויתים דומיא דסוסיא דגללים ואפי"ה סברא מהני' לזולת
אחת אחת עכ"ל ז"ל. עוד כתב לזולת אחת אחת ופטור ס"ה אחד אחר ע"כ:
ואם צרף חייב. ירוש' תני דבי רבי אובל כדרכו ופטור ואפי' בדרוף ובק"ן
ופלגי אמתי' וזוסיי התם פלוגתייהו ששכרו לנגב עמו בזויתים דהיינו להקל
ממל האילן ומקסי שאלא יכחשו היפוס וסבתא' הוי דומיא דסוסיא לנגב
בגללים וכו'. לנגבש בבצלים. י"מ לעקר הגללים הרעים מבין היפוס ו' יכוח
מורה ויחד דהיינו לתלוש העששים הרעים כדפי' ר"ע ז"ל: גיבוש. הוא הפירה
סביב האילן הרמב"ם ז"ל: ואם צירף חייב. הניח בתוספתא לא יחזון ק"ח
ב"ד

יראשונה

מוחר ובהיום יחד אסור. אלא פיקר בחלישתו תלי שלא יכו מנחם לפיו א'
ב"ד שמים יחד ש"ס היו ב"ד שמים היו קבע והייט דמני מוקח אפי' אוכלן מותר יוד
אחת אחת אסור דהכנת שמים היו קבע והייט דמני מוקח אפי' אוכלן אחת אחת מן
ההאנס. פי' מן אילן האנס מולג אחת ואוכלה ואח"כ אחרת ואוכלה אבל
לא יתלוש שמים יחד אפי' לאכול אחת אחת דמדי שמשלשן ויש ב"ד שמים מוכיחם
לאכילה הוי צירוף והיינו דקמני אבל לא מן הסל והקופה ש"ס הניח צב"ב לפניהם
כל מלא פירות לא יאכלו אפי' אחת אחת כיון דליכא צירוף בכל ובקופה והכי
משמע נמי בפ"ב מ"ו דלחת אחת בחלישתן ח"י דכ"י אמר התם מנגרם בשב"ב
ופורם ברתון וכו' והשחא יחיא דפריך צירושלמי מן הסל ומן הקופה יחיא מן
המוקפה אמתי' כדלמך מתן מלקט אחת אחת ואוכל וא"כ ק"י חייב אף הכא כן
א"ל יתחק מוקפה ע"ש ארוה כמנרף ע"כ. פי' דקתם מוקפה א"ן ראי' לאכול
שלא נגמר מלאכתו כדאמרי' ב"ר"ש במקומו יכיר שלא נגמר מלאכתו וכו' וביון
דקמתי' לאו לאכילה קאי כל המונה במקפה הרי הוא כמחובר בלישן שא"ש מוכן
לאכילה עד שיטלג' וא"כ כי כתיב שזכר אחת אחת מן התנאים ה"ל מותר לאכול
אחת אחת מן המוקפה ואמתי' קמני מן התנאים אבל לא מן המוקפה. ומשיב
מוקפה ע"ש ארוה כמנרף כ"ל כיון שנתם דפתם לאכול מן המוקפה ש"ס א"ן
כאובלין שבכל ובקופה ע"תו עומדין לאכילה וצירוף הסל ואוספן ה"ל במקפה
דבאר מהשנתיב ח"י"ט: ג אוב"ל אחד אחד פטור וכו'. וכתב הר"ה"ש לא ידענא
מאי קמ"ל הא תני לה בשיחא ונדאה דהבא דייק תנא ותיב ע"תו לאכול ויסי'ם
ע"ל לאכול בלישן ולא ח"י כדלעיל א"ת י"מ לנגב ע"תו מזונות אלא דלא ק"ל לו
מזונות קמ"ל א"ן יסי'ם ובלגלי' בכלל דזויתים כמות ש"ן א"ן דך לאכול דלא ח"י
אלא פי' כשיב' ואמתי' בעירובין אמרי' יונס י"א מזונותי מדרין כו"ט וכו' וכן
גללים

מלאכתו שהלוקח ע"תו במקור: ב המוציא פועליו לשהד.
למלאכה אחרת ולא ללקוח פירות דהשחא א"ן אוכלין מן התורה:
אובלין ופטורין. א"ת נתיק להם למתנה אינה כמכר: ואם יש להן
ע"תו מזונות. ש"ק"ן לכן: אובלין אחת אחת וכו'. דלא הוי

קבע: ולא מן המוקפה. כ"ר טל
חלטים: ג לעשות בזויתים. לעדור
ולקסקה תחת הזויתים' ולא ללקט דהשחא
א"ת אובל מן התורה: ואם צירף. ש"ס
ביחד חייב דהוי קבע: לנגבש בבצלים.
לתלוש העששים הרעים הגללים בחוף
הגללים: מקרמם. מחקך דדומה לו
יכרסמנה חזיר מיער (ה"ל"ס פ):
ואפי'ו
ואם צירף חייב. לנגבש (ה) בבצלים. אמר לו ע"מ לאבול ירק (מקרמם) עלה עלה
ואוכל

מלאכת

הכניסן לח"ר ואכלן בח"ר שרי דסבר דלמך לא קבעא אפי' להגבו כיון דהתחיל
בהיח' ולענין הלכה קיימא לן כר"י מחבירו ה"לך בעל הבית שהעביר חלטים
בח"רו לאכלן גראש נגו וכן בניו בני דעה ואשח' וכו"ס פועלים שהעביר
במזיד ולאכלן ע"ס אסור לאכול מהם ערפי' והיינו מחני' דקתני זה תחלה
דמעביר הא הכנסה ואלא לקנות כולו מיתייבי. העבירים לקנות פועלים דפסקו
להם מזונות אסורין ולא יאכלו אפי' אחת דלמך השיבא כדודיהו והיינו מחני'
הפועלים. העבירים בניו ואשח' לקנות נגו הם מותרין לאכול מהן ערפי'
דנחית עליהו שמה לקנות והוי דבר שלא נגמרה מלאכתו. בעל הבית ע"תו
שהעבירן בח"ר לקנות נגו וזה בעל הבית לאכול מהן בח"ר ערפי' פלוגתא
דדבי ורבנן צירושלמי ורב סבר כר"י ור' אלעזר סבר כרבנן וקיימא לן כר"ב
ואסור לאכול מהם ערפי' עד הגג וא"ן מכל ז' וכלכות הרמב"ם ז"ל כ"ל. ה"ר
צירוף ז"ל: ג המוציא פועליו לשהד וכו'. אובלין ופטורין. מדי
דקיה אשכר בשוק דפירקין דלעיל דלמרי' מהנה אינה כמכר: ואם יש להן
ע"תו מזונות אובלין אחת אחת. דלא הוי קבע כ"י יהודה דלעיל נפ'
שני א"ל אפי' כר"מ דע"כ לא אסר ר"מ התם אלא לפי שהקדים לו את האיסור.

תפארת

מדהעבירן לקנות לא הוקבעו רק מדרח"ה תרתי ח"ר ומקח הוקבעו:
ח למלאכה שא"ן אוכלי' ע"י מדיו תורה (אפי' הלש הבהע"ב הרבה ותן
לכם מהנה אינה קובעת: י) דה"ל במקח: יא) דה"ל ערפי' ומקח אינו
משנה
אחת א"ת י"ט לכן מזונות לא יאכלו דמי' חורג חו"ט מן הסבל. ובהגבוי ל"ה
שעמא כ"ל משנתיב זו. וז"ל שהוא מפ' מחני' בניו וצ"ב אוכלין ופטורין דה"ס
הוא פטור וטולא צירושלמי דלפ"ג דרב פלגי' ותמחיר. כיון דמדי' דרבנן הוא
דמלאכותיהו א"ן ח"ר קובע דב"ב שלא נגמר אלא מדרבנן אסר רב דא"ת יכיר
שלא נגמר ואח"כ לאקלי אף נגמרה וטולא לא חייט. פסק לקולא בדרבנן. ואפי"ב
דלמך טו צירוש' דר"י כתיב דמי' סבר א"ן אוכלין על המוקפה אלא במקומו. הרמב"ם
מפסק הך מלאח בענין אחר דהיינו כשנעלן מן המוקפה לתקום אחר בת"ש
בפ"ג דין י"ז. וביון דפסק כטולא א"ן כ"ן מידוע משנתיב חידוש על הפועלים כ"ל:
דכ"ר שלא נגמר וזה כבר כתב בפ"ג. וכיפא נמי הפועלים שמתו בזמן שא"ן
לכן מזונות אוכלין ופטורין נמי מה"ל הוא שא"ן ח"ר קובע כמו בשיחא. ואם
י"ט לכן מזונות לא יאכלו מפרש משום שפורע חוב בטבל. וזה ג"כ כתבו בפ"ה
דין י"ג אמתי' דלקמן. וכיון שלא תלג' משנתיב חידוש על הפועלים כ"ל:
ב בזמן שא"ן להם ע"תו מזונות אוכלין ופטורין. פשטא דמתי' משמע
אפי' משכוחם שנגמרה מלאכתו אוכלין אפי' שמים שמים דהא א"ן כ"ן ח"ר ולא
מקח לקובע ומותרין לאכול ערפי' בכל כנין וכן משמע דקמתי' סיפא אחת אחת
מכלל דרישא דלקמן. וכיון שלא תלג' משנתיב חידוש על הפועלים כ"ל:
ופטורין הוא שלא נגמרה מלאכתו ע"כ והוי יודע עמתי' אובלין אחת אחת
מן התנאים. י"ט מתי' קמ"ל הא מניחא לה בפרקין דלעיל דמקח קובע צירוף
שמים ובלגלי' לא יאכלו אפי' בלא נגמרה מלאכתו ולר"י נגמרתו כדפי' בפ"ב מ"ה והוא
הו' למה י. וגם מה שחילק לומר דמן התנאים אוכלין וזה מן הסל עמתי' בש"י.
וי"ל דהכא אפי' לפירושי' הא דאמרי' אוכל אחת אחת ולא שמים דלא סימא
דכאילתו פליג מלאח עפ"י י"ט ב"ד שמים או יומר ומהן כפוי אחת אחת

החובות... תוספות

תוספות חדשים

משנה ד (היי"ט ד') מוריד ט' מאלל כהמס... תוספות חדשים

שאל פטמים שהיא פוקעת מתחת הגלגל והיא דרוסה והיא נראית... תוספות חדשים

פלאי דביחא. אחר שגדרכו בעגול מחלקים העגול לכמה פלחין... תוספות חדשים

שאל פטמים שהיא פוקעת מתחת הגלגל והיא דרוסה והיא נראית... תוספות חדשים

שאל פטמים שהיא פוקעת מתחת הגלגל והיא דרוסה והיא נראית... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

תוס' אנשי שם... תוספות חדשים

